

1. Halvårsrapport 2013

Forord

Etterspørselen øker boligpolitisk måloppnåelse

I takt med synkende renter stiger etterspørselen etter Husbankens lån. Dette er utfordrende for en statsfinansiert bank som ikke skal være en konkurrent til de private bankene.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at igangsettingen av nye boliger gikk ned med 5,6 prosent første halvår. For leiligheter var reduksjonen 25 prosent. Søknadsmengden til Husbankens grunnlån gir et noe annet bilde. Per første halvår er det gitt tilsagn om lån til oppføring av 4 270 boliger, en økning på 43 prosent fra samme periode året før. Antall søknader har økt med 57 prosent i perioden.

Avslagsandelen på startlån øker i kommunene. Fra kommunenes innrapporterte tall, ser vi at det gis stadig flere avslag til søkere med for høye inntekter. Dette er i tråd med Husbankens signaler til kommunene og i tråd med forslag til ny forskrift som kommunal- og regionaldepartementet har sendt på høring. Veksten i dette lånet, må begrenses, ikke økes. Finanstilsynets egenkapitalkrav har sammen med økende boligpriser bidratt til startlånets vekst. Husbanken deler finansmyndighetenes bekymring over norske husholdningers gjeldsgrad, og vil bidra til at kommunene fortsetter den nøkterne forvaltningen av ordningen. Samtidig er det viktig å huske på at den største gruppen som får avslag er søkere med for dårlig betjeningsevne.

Den høye etterspørselen og aktiviteten betyr at Husbanken i stor grad bidrar til økt boligpolitisk måloppnåelse. Fra juni har Husbankens grunnlån blitt målrettet også mot boligsosial boligframskaffelse. Fortsatt går hovedtyngden av lån til oppføring av boliger med miljø- og universelle kvaliteter. Av søknadsinngangen ser vi at også den avsatte rammen til grunnlån til boligsosiale formål vil bli brukt. Dette innebærer at det vil bli bygget enda flere boliger med ekstra kvaliteter og enda flere boliger til grupper som trenger det mest.

Når regjeringen nå har bestemt at lånene i større grad skal gå til boligsosiale formål som studentboliger, kommunale utleieboliger, boliger i distriktene og liknende, bidrar det til en spissing av virksomheten. Husbanken står støtt i rollen som et supplement til boligmarkedet på områder der boligpolitiske målsettinger ikke løses uten offentlige bidrag.

Et eksempel på dette er tilskudd til prosjektering, tilstandsvurdering, til tilpasning og til heis. De to siste årene er tilskuddene styrket. Både tilskudd til heis og tilskudd til tilpasning bidrar til at flere kan bo hjemme lengre. Heistilskuddet har god søkning, men Husbanken er bekymret for den lave etterspørselen etter tilskudd til tilpasning. Både ulikheter i kommuners utmåling av tilskuddet og det lave forbruket har utløst informasjonskampanjer fra Husbanken. Vi ønsker å øke bevisstheten blant kommunale saksbehandlere om hensikten med tilskuddet og styrke etterspørselen blant målgruppen av tilskuddet.

Kartleggingen av bostedsløse i uke 48 i 2012 ble lagt fram mot slutten av juni. Det er fortsatt rundt 6 000 bostedsløse i Norge. Selv om det relative antallet er stabilt, er tallet fortsatt for høyt. Antall barn i bostedsløse familier, øker fra forrige kartlegging. Kartleggingen som ble foretatt av NIBR, følges opp av en dybdestudie i høst som vil forsøke å undersøke årsaker til bostedsløshet. Funnene er et viktig bidrag i arbeidet som pågår med utvikling av ny boligsosial strategi. Arbeidet koordineres av kommunal- og regionaldepartementet på departementsnivå og av Husbanken på direktoratsnivå.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1. Hovedmål 1: Et velfungerende boligmarked.....	4
1.1 Arbeidsmål 1.1 God informasjon om og balansert lovregulering av boligsektoren.....	4
1.2 Arbeidsmål 1.2 God finansiering av boliger i hele landet.....	7
2. Hovedmål 2: Økt bosetting av vanskeligstilte på boligmarkedet	13
2.1 Arbeidsmål 2.1 Økt forebygging og avskaffelse av bostedsløshet.....	13
2.2 Arbeidsmål 2.2 Økt boligsosial kompetanse i kommunene	13
2.3 Arbeidsmål 2.3 Økt boligsosial aktivitet i kommunene	17
2.3.1 Bostøtte.....	17
2.3.2 Startlån.....	21
2.3.3 Tilskudd til tilpasning	23
2.3.4 Tilskudd til etablering.....	24
2.3.5 Tilskudd til utleieboliger	24
2.3.6 Grunnlån til kjøp av utleieboliger.....	26
3. Hovedmål 4: Flere miljøvennlige boliger og universelt utformede boliger og bygg på attraktive steder	27
3.1 Arbeidsmål 4.1 Økt antall miljøvennlige boliger og bygg	29
3.2 Arbeidsmål 4.2 Økt antall universelt utformede boliger, bygg og uteområder	32
3.3 Arbeidsmål 4.3 Flere steder med god byggeskikk og godt bomiljø	35
4. Åpen, brukervennlig og velfungerende forvaltning av virkemidler og effektiv og brukerorientert forvaltning .	37
5. Andre politikkområder	40
5.1 Investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser.....	40
5.2 Studentboliger.....	43
5.3 Rentekompensasjon til skolebygg og svømmehall.....	43
5.4 Rentekompensasjon kirkebygg.....	43
5.5 Barnehagelån	43
5.6 Husleietilskudd	43
6. Status på budsjett og regnskap.....	45
7. Tabellvedlegg	46

Vedlegg

I	Risikorapport pr. 1. halvår 2013
II	FoU-oversikt pr. 1. halvår 2013
III	Analyse av boligdata fra KOSTRA
IV	Husleietilskudd – rapportering 2. kvartal 2013
V	Husleietilskudd – rapportering 1. halvår 2013

1. Hovedmål 1: Et velfungerende boligmarked

1.1 Arbeidsmål 1.1 God informasjon om og balansert lovregulering av boligsektoren

Prisutviklingen for husbankfinansierte eneboliger

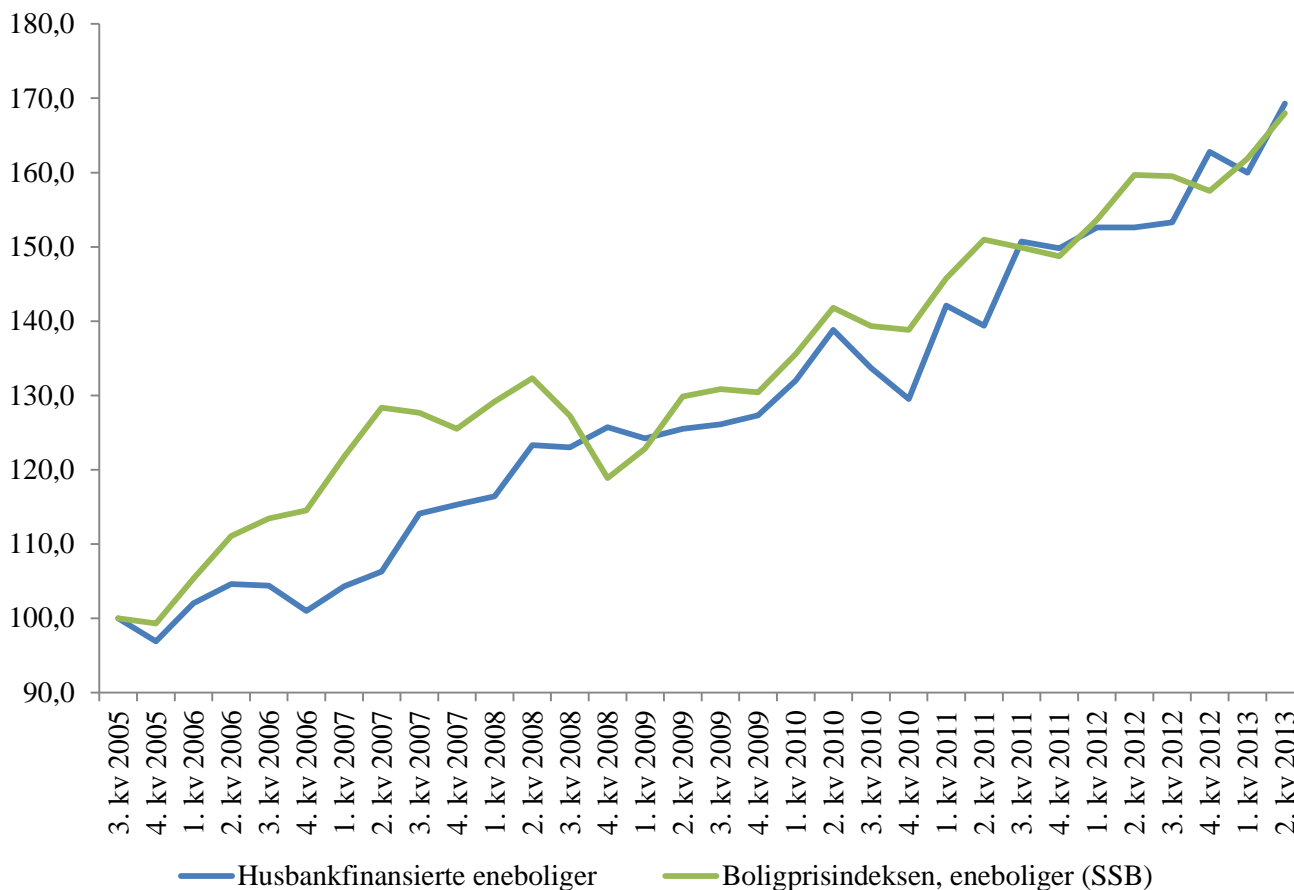
Prisene på eneboliger finansiert med grunnlån til oppføring i Husbanken økte med 5,8 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Sammenlignet med 2. kvartal 2012 er dette en økning på 10,9 prosent. Husbankindeksen går tilbake til 3. kvartal 2005 da det nye grunnlånet ble innført. I hele perioden fra 3. kvartal 2005 og frem til i dag, har prisene på husbankfinansierte eneboliger steget med 69 prosent.

Statistisk sentralbyrås prisindeks for nye eneboliger foreligger ennå ikke for 2. kvartal i år, men fra 3. til 4. kvartal i fjor falt prisene med 1,4 prosent. Denne statistikken er imidlertid ikke direkte sammenlignbar med Husbankens, ettersom prisopplysningene i SSB-indeksen er hentet inn på ferdigstillestidspunktet. Husbankens indeks er basert på informasjon fra søknadsskjemaet som leveres i forkant av byggeprosessen. Det vil derfor være en tidsmessig forskyving på rundt ett år mellom disse to statistikkene.

Tabell 1.1 Prisindeks for husbankfinansierte eneboliger (3. kvartal 2005 = 100)

	Indeks	Årsvekst	Antall
3. kvartal 2005.....	100,0		126
4. kvartal 2005.....	96,9		137
1. kvartal 2006.....	102,0		110
2. kvartal 2006.....	104,6		131
3. kvartal 2006.....	104,4	4,4	109
4. kvartal 2006.....	101,0	4,2	115
1. kvartal 2007.....	104,3	2,3	113
2. kvartal 2007.....	106,3	1,6	85
3. kvartal 2007.....	114,1	9,3	88
4. kvartal 2007.....	115,3	14,2	72
1. kvartal 2008.....	116,4	11,6	77
2. kvartal 2008.....	123,3	16,0	101
3. kvartal 2008.....	123,0	7,8	40
4. kvartal 2008.....	125,7	9,0	110
1. kvartal 2009.....	124,2	6,7	134
2. kvartal 2009.....	125,5	1,8	155
3. kvartal 2009.....	126,1	2,5	108
4. kvartal 2009.....	127,3	1,3	115
1. kvartal 2010.....	132,0	6,3	83
2. kvartal 2010.....	138,8	10,6	80
3. kvartal 2010.....	133,7	6,0	58
4. kvartal 2010.....	129,5	1,7	8
1. kvartal 2011.....	142,1	7,7	247
2. kvartal 2011.....	139,4	0,4	113
3. kvartal 2011.....	150,7	12,7	85
4. kvartal 2011.....	149,8	15,7	50
1. kvartal 2012.....	152,6	7,4	117
2. kvartal 2012.....	152,6	9,5	66
3. kvartal 2012.....	153,3	1,7	72
4. kvartal 2012.....	162,8	8,7	127
1. kvartal 2013.....	160,0	4,8	67
2. kvartal 2013.....	169,3	10,9	33

Figur 1.1 Prisindeks for husbankfinansierte eneboliger og SSBs boligprisindeks for eneboliger, 3. kvartal 2005 – 2. kvartal 2013

Nedgang i antall gjennomførte tvangssalg

Husbanken mottar hvert kvartal en rapport om utviklingen i tvangssalg mv. fra Lindorff relatert til den låneporteføljen som dette selskapet forvalter. Dette er en indikator på utviklingen i mislighold og tvangssalg for utlån i samfunnet generelt. Rapportene fra Lindorff omfatter både boliglån og andre typer lån og krav.

Ved utgangen av 2. kvartal 2013 er antall gjennomførte tvangssalg¹ i Norge lavere enn forrige kvartal og noe lavere enn 2. kvartal i 2012. Lav gjennomsnittlig utlånsrente og en svak nedgang i gjeldsveksten kan bidra til å forklare denne utviklingen.

Tabell 1.2 Kvartalsvis utvikling i antall gjennomførte tvangssalg, hele landet

	2011	2012	2013
1. kvartal		167	173
2. kvartal	239	180	151
3. kvartal	187	210	
4. kvartal	165	146	

Kilde: Lindorff

¹ Husbanken benytter innhentet informasjon fra Lindorff. Tallene gir et bilde av en generell utvikling på markedet, og representerer ikke absolutte, landsdekkende tall. Husbanken kjenner ikke til hvor stor andel av fordringene som det begjæres og gjennomføres tvangssalg på.

Antall misligholdte lån er en indikator på om flere har vanskeligheter med å klare sine økonomiske forpliktelser. Hvordan antall begjæringer om tvangssalg og antall betalingspåminnelser utvikler seg kan derfor gi en indikasjon på om den økonomiske situasjonen for husholdninger er i ferd med å endre seg.

Både Lindorffs tall og Husbankens egne tall på låneporteføljen tyder på at antall begjæringer er stabile. I 2. kvartal sendte Husbanken ut 73 begjæringer, mot 59 i 1.kvartal 2013. I 2. kvartal 2012 ble det sendt ut 81 begjæringer. Siden starten av 2012 har det blitt sendt ut mellom 60 og 80 begjæringer i kvartalet. Antall gjennomførte tvangssalg hvert kvartal har vært under ti. Husbanken forvalter omlag 52 400 lån, 1 prosent av disse er misligholdte. Andelen misligholdte lån har ligget stabilt på dette nivået siden november 2011.

Lindorff forvalter andre fordringer i tillegg til boliglån, og har derfor en annen sammensetning av porteføljen enn det Husbanken har. Kortgjeld og offentlige utgifter er de primære årsakene til at det sendes ut begjæring om tvangssalg.

Tabell 1.3 Kvartalsvis utvikling i antall begjæringer om tvangssalg, hele landet

	2011	2012	2013
Totalt	3756	5752	2901
1.kvartal*)		1553	1504
2.kvartal	1294	1460	1397
3.kvartal	1309	1454	
4.kvartal	1153	1285	

*) Innhenting av tall startet i 2. kvartal 2012

Kilde: Lindorff

Startlån gis i stor grad som lån med 2. prioritets pant i boligen. Ved årsskiftet forvaltet Lindorff om lag 47 000 startlån for kommunene. Andelen boliger som finansieres med startlån som det begjæres tvangssalg på er relativt lav. Tallene som presenteres i tabell 1.4 er en del av totaltallene i tabell 1.3.

Tabell 1.4 Antall tvangssalg begjært på startlån

	2011	2012	2013
Totalt	114	307	143
1. kvartal*)		78	66
2. kvartal	39	83	77
3. kvartal	49	79	
4. kvartal	26	67	

*) Innhenting av tall startet i 2. kvartal 2012

Kilde: Lindorff

1.2 Arbeidsmål 1.2 God finansiering av boliger i hele landet

Fortsatt lav kredittrisiko knyttet til Husbankens utlånsportefølje

Det er fortsatt lav kredittrisiko knyttet til Husbankens utlånsportefølje. Både de faktiske tapstallene og tall for utviklingen i mislighold mv. viser et fortsatt lavt risikonivå og et generelt sett uendret risikobilde.

Utlånsporteføljen

Det er for tiden stor etterspørsel etter Husbankens låneordninger. Pr. 1. halvår er det gitt tilsagn om lån for om lag 15,1 mrd. kroner av årets låneramme på 25 mrd. kroner, etter en økning med 5 mrd. kroner i Tillegg til tildelingsbrev av 2. juli 2013. Pr. 30.06. er det i tillegg saker under behandling (tilsagn ikke gitt) for i alt om lag 9,7 mrd. kroner. Utlånsporteføljen pr. 30.06. er om lag 125,8 mrd. kroner. Antall lån pr. 30.06. er om lag 52 400. Utviklingen de siste årene har gått i retning av en økende portefølje (beløpsmessig) og et lavere antall lån, dvs. et høyere beløpsnivå pr. lån.

Status for disponering av lånerammen i 2013

Tabell 1.5 Gitte tilsagn pr. 1. halvår 2013 fordelt på låneordninger

Tekst	Tilsagnsramme*)	Gitte tilsagn pr. 30.06.13 (1 000 kr)	Pst. brukt
Grunnlån	16 500 000	9 860 000	
Startlån	7 000 000	4 557 000	
Barnehagelån	1 500 000	692 000	
Sum	25 000 000	15 109 000	60

*) Fordelingen fremgår av «Tillegg til tildelingsbrev 2013» fra KRD av 2. juli 2013

Tabell 1.6 Etterspørselsstatus pr. låneordning (saker under behandling) pr. 30.06.2013

Tekst	Antall boliger	Beløp i mill. kr.
Grunnlån	3 465	6 627
Startlån	-	2 635
Barnehagelån	984	435
Sum	4 449	9 697

Tap på utlån er fortsatt lav

Bokførte tap pr. 1. halvår 2013 er lavere enn tilsvarende periode i 2012 og vesentlig lavere enn i 2011. Tap på startlån utgjør hoveddelen av tapene, men også disse tapene er noe redusert i forhold til 1. halvår de to foregående årene.

Tabell 1.7 Husbankens tap på utlån pr. 1. halvår 2011-2013 fordelt på låneordning, beløp i tusen kroner

	30.06.2011	30.06.2012	30.06.2013
Totalt	9 054	4 249	3 373
Oppføring	2 686	113	14
Utbedring	934	2	452
Kjøpslån	763	425	174
Startlån	3 569	3 093	2 284
Grunnlån	1 315	681	946
Omsorgslån	84	-	-
Andre formål	-297	-65	-496

Tabell 1.8 Husbankens tap på utlån pr. 1. halvår 2011-2013 fordelt på hovedstol/renter, beløp i tusen kroner

	30.06.2011	30.06.2012	30.06.2013
Totalt	9 054	4 249	3 373
Tap på hovedstol	8 669	4 170	3 348
Tap på opptjente renter og rentefritak ved gjeldssanering	101	33	39
Årets renter på tap knyttet til hovedstol og tidligere opptjente ikke betalte renter	1 059	328	513
Tilbakeførte tap	-775	-281	-527

Tabell 1.9 Husbankens tap som andel av porteføljen pr. låneordning pr. 30.06.2013, beløp i tusen kroner

Formål/låneordning	Restgjeld	Tap 30.06.2013	Tap hittil i år	Tap (annualisert)
Oppføringslån	31 112 951	14	0,0000 %	0,000 %
Utbedringslån	7 275 136	452	0,0062 %	0,012 %
Kjøpslån	1 433 742	173	0,0121 %	0,024 %
Barnehagelån	9 715 987			
Utleielån	152 739			
Startlån	37 340 504	2 284	0,0061 %	0,012 %
Etableringslån	1 479 805			
Grunnlån	34 187 752	946	0,0028 %	0,005 %
Omsorgsboliglån	2 776 683			
Uten formål	294 048	31	0,0105 %	0,021 %
Sum	125 769 347	3 900	0,0031 %	0,006 %

Tapene i tabell 1.7 og 1.8 er lavere enn i tabell 1.9, da de to førstnevnte viser netto tap, mens sistnevnte viser brutto tap. Forskjellen skyldes innbetalinger på tidligere konstaterede tap, som gjør at netto tap i perioden blir lavere.

Tapene pr. 1. halvår utgjør i alt 0,0031 prosent av utlånsporteføljen. Dersom denne tapsutviklingen holder seg ut året, og ut fra dagens nivå på porteføljen, kan årets samlede tap forventes å utgjøre om lag 0,006 prosent av utlånsporteføljen.

Tabellen nedenfor viser at en betydelig andel av porteføljen består av låntakere med lav risiko for mislighold, f.eks. kommuner og borettslag (det påpekes i denne sammenheng at en stor andel av utlånene til kommunene er knyttet til startlån, og disse midlene lånes i hovedsak videre ut til vanskeligstilte med en høyere risiko for mislighold). Men det er også en viss andel knyttet til private aksjeselskaper og organisasjoner, hvor kredittrisikoen er noe høyere.

Fordelingen av utlånsporteføljen pr. sektor (låntakergruppe)

Tabell 1.10 Fordelingen av utlånsporteføljen pr. sektor (låntakergruppe), beløp i tusen kroner

Sektor	Restgjeld	%-andel
Kommunalt eide aksjeselskap	1 071 255	0,9 %
Private aksjeselskap	11 696 189	9,3 %
Private organisasjoner/stiftelser	3 497 683	2,8 %
Kommuneforvaltningen	43 093 339	34,3 %
Ideelle organisasjoner	7 239 409	5,8 %
Borettslag	33 486 891	26,5 %
Lønnstakere mv	24 871 044	19,8 %
Resterende sektorer i alt	813 537	0,6 %
Sum alle sektorer	125 769 347	100 %

Utviklingen i mislighold og tvangssalg for Husbankens lån

Statistikken for mislighold knyttet til Husbankens portefølje viser et omtrent uendret nivå på misligholdet pr. juni 2013 sett i forhold til juni 2012. For antall misligholdte lån sett i forhold til det samlede antall utlån er det en marginal reduksjon, fra 1,08 prosent til 1,05 prosent av porteføljen. Dette skyldes først og fremst at det totale antall lån i porteføljen er synkende, men antallet misligholdte lån er også noe lavere (hhv. 593 og 552 lån i juni 2012 og 2013). Når det gjelder beregnet restgjeld for misligholdte lån i forhold til totalporteføljen, er denne noe redusert fra 0,67 prosent pr. juni 2012 til 0,62 prosent pr. juni 2013. De konkrete misligholdte beløpene har holdt seg stabilt pr. måned i 2012 på et nivå på +/- 40 mill. kroner, og er pr. juni 2013 på om lag 37 mill. kroner mot 44 mill. kroner i juni 2012.

Statistikken for tvangssalg knyttet til Husbankens portefølje viser et stabilt nivå i årets tre første måneder sammenlignet med samme periode i 2012, jf. omtale i 1. kvartalsrapport 2013. Denne statistikken er foreløpig ikke oppdatert pr. 2. kvartal.

Utviklingen i tvangssalg mv. i samfunnet generelt, jf. kvartalsvis tvangssalgsrapportering fra Lindorff

Som avsnittet «Nedgang i antall gjennomførte tvangssalg» beskriver er antall gjennomførte tvangssalg i 1. halvår 2013 noe lavere sammenlignet med samme periode i 2012. Lindorff forvalter en betydelig andel av kommunenes startlån/etableringslån, og pr. 31.12.2012 er denne forvaltningsporteføljen om lag 47 000 lån. Antall tvangssalg begjært på startlån/etableringslån viser ifølge statistikken fra Lindorff en viss reduksjon fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013, fra 83 til 77 begjæringer om tvangssalg.

Fortsatt høy fastrenteandel i låneporteføljen (også fordelt på bindingstid)

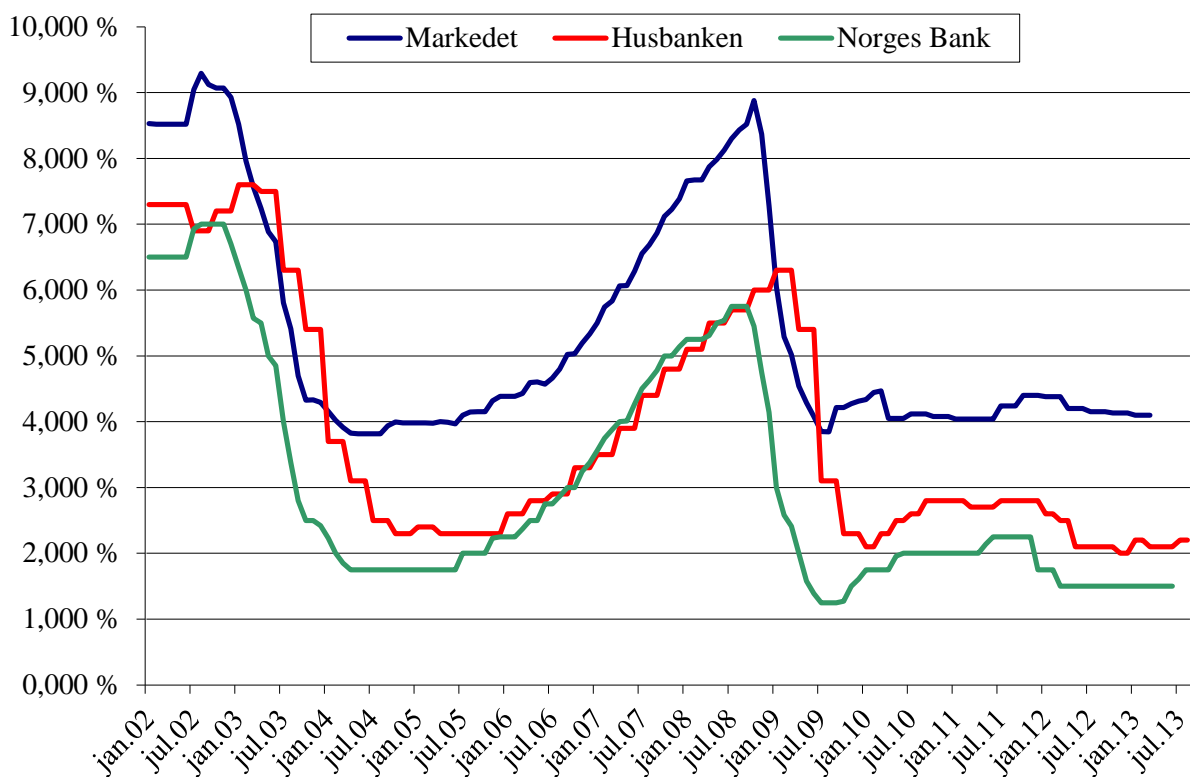
De lave fastrentenivåene som Husbanken har kunnet tilby de senere årene har medført at fastrenteandelen i porteføljen (målt i kroner) har holdt seg på et nivå på rundt 60 prosent. Dersom en betydelig del av lånene bindes til lave fastrenter, gjerne kombinert med de lengre bindingstidene, vil dette kunne ha vesentlig betydning for risikoen for fremtidige tap i utlånsporteføljen. Det bemerkes imidlertid at når det gjelder startlån viser våre oversikter kun rentevilkårene til kommunene. Kommunenes renteavtaler med de enkelte låntakerne, herunder om det avtales fast eller flytende rente, vil kunne variere betydelig og avvike fra kommunenes avtaler med Husbanken.

Den samlede restgjeld av porteføljen med fastrenteavtaler er pr. 30.06 om lag 77,3 mrd. kroner, noe som utgjør om lag 62 prosent av porteføljen. Fordeling på bindingstider (avrundede tall): 3 år: 4,4 mrd. kroner, 5 år: 36,2 mrd. kroner, 10 år: 25,8 mrd. kroner og 20 år: 10,9 mrd. kroner. Tendensen i senere tid synes å være at de lengre bindingstidene (10 og 20 år) benyttes i økende grad.

Utviklingen av den gjennomsnittlige lånerenten

Figur 1.2 viser hvordan rentene i privatmarkedet har utviklet seg sammenlignet med Husbankens renter. Tabell 1.11 viser utviklingen siden 2011.

Figur 1.2 Renteutvikling for utlånsrenter i privatbankene og Husbanken, januar 2002 - juni 2013

Tabell 1.11 Gjennomsnittlig utlånsrente

	Markedet*	Husbanken**
1. kvartal 2011	4,04	2,77
2. kvartal 2011	4,04	2,70
3. kvartal 2011	4,24	2,80
4. kvartal 2011	4,40	2,80
1. kvartal 2012	4,38	2,57
2. kvartal 2012	4,20	2,23
3. kvartal 2012	4,15	2,10
4. kvartal 2012	4,08	2,03
1. kvartal 2013	4,10	2,17
2. kvartal 2013		2,10

* Tallene er hentet fra SSBs kvartalsvise renteoversikt

** Husbankens flytende rente - endres hver 2. måned. F.o.m. 1. kvartal 2010 er dette et gjennomsnitt av rentene i hver av månedene (renter før omregning til tre desimaler).

Forskjellen mellom Husbankrenten og markedsrenten er stor. De private bankene har ikke redusert rentene i takt med Norges Banks styringsrente.

Boliger med mer enn 85 prosent lånefinansiering fra Husbanken

Det er pr. 1. halvår 2013 gitt tilsagn til seks prosjekter om grunnlån med låneutmåling på mer enn 85 prosent. Alle prosjektene er i regi av kommuner, kommunale stiftelser eller studentsamskipnader. Totalt omfatter dette 478 boliger. Det største enkeltprosjektet er 385 studentboliger og bygges på Grønneviksøren i Bergen. De øvrige prosjektene gjelder 67 omsorgsboliger i Oslo og kommunale utleieboliger i tre kommuner i Nordland: Herøy, Vestvågøy og Øksnes.

I 1. halvår 2013 var det i alt 1 714 boliger som fikk mer enn 85 prosent lånefinansiering ifm startlån. Dette utgjorde 46 prosent av boligene som fikk startlån i perioden. Det er kommunene som låner ut pengene. I retningslinjene for startlån er kommunen gitt et stort handlingsrom. Det er opp til den enkelte kommune å forvalte startlånet i henhold til sine prioriteringer for bosetting i kommunen. Startlån er ikke underlagt Finanstilsynets krav om 15 prosent egenkapital, men bankene plikter likevel å foreta en ekstra forsvarlighetsvurdering når samlet belåningsgrad (startlån og banklån) overstiger 85 prosent.

Avslag på grunnlån

Det var i 1. halvår 2013 80 saker som fikk avslag på søknad om grunnlån til oppføring. 14 prosent av sakene fikk avslag på grunn av manglende betjeningsevne, 20 prosent fikk avslag på grunn av manglende kvalitet, 30 prosent fikk avslag på grunn av for høy kostnad. Resterende 36 prosent fikk avslag av diverse grunner.

Tabell 1.12 Boligmarkedet 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012	1. halvår 2013
	Endr. i % fra 1. halvår 11	Endr. i % fra 1. halvår 12
Husholdningenes økonomi		
Disponibel realinntekt til husholdningene	5,6	4,4**)
Spareraten til husholdningene, nivåfall i %	11,7	12,3**)
Byggekostnader		
Utviklingen i bygge kostnader	2,8	3,0**)
Boligpriser		
Gjennomsnittspris på nye boliger*)	7,1	2,8**)
Gjennomsnittspris på brukte boliger	6,7	5,4
Utviklingen i leiepriser, årlig leie per kvm	5,4	4,9**)

*) Nye eneboliger

***)1. kvartal 2013

Kilde: SSB

Høy vekst i reallønn og sysselsetting bidrar til at husholdningenes realinntekter har økt. Dette har trolig, i kombinasjon med usikkerheten i norsk og internasjonal økonomi, også bidratt til at husholdningenes sparing har økt. Som et resultat av sterk befolkningsvekst i hele landet, moderat boligbygging, innvandring, høy vekst i husholdningenes inntekter og lave renter, har boligprisene økt.² Men det har vært en nedgang i prisveksten på nye boliger, fra 7,1 prosent i fjor til 2,8 prosent i år. Utsiktene til en lang periode med lave renter og høy inntektsvekst vil trolig bidra til at boligbyggingen igjen vil ta seg opp og at boligprisveksten vil fortsette i tiden fremover, og det igjen vil legge et press på boligprisene i tiden fremover. Samtidig er det nå tegn til økende ledighet og det er tegn i markedet som tyder på at omsetningstiden på boliger har begynt å gå opp.³

² Kilde: SSB

³ Kilde: SSB

Høy aktivitet knyttet til forsøksordningen «Boligetablering i distriktene»

Utgangspunkt for satsingen på boligetablering i distriktene var en erkjennelse av at boliger er vel så viktig som arbeidsplasser og kommunal service, skal man skape attraktive lokalsamfunn og sikre vekst. Distriktskommuner sliter ofte med at arvede boliger blir stående tomme store deler av året, mens boliger som er tilgjengelige i markedet ligger på feil sted. Dårlig fungerende utleiemarked hindrer arbeidsinnvandrere i å prøvebo og ungdom i å bli. Forventninger om at det skal være billig å bo på landet, samt risiko for tap ved nybygg, begrenser mulig vekst. Satsingen skal bidra til utvikling av kunnskap om boligetablering i distriktene, samt teste ut ny tilskuddsordning. Det er satt av 20 mill. kroner årlig i tre år til satsingen og det er tolv kommuner som deltar i denne treårsperioden.

Husbanken gjennomførte i februar en samling for de tolv deltakerkommunene og en nasjonal erfaringskonferanse sammen med Distriktsenteret og Rambøll. Gjennomgående tema disse to dagene var eksempler på hvordan samarbeid i kommunene kan bidra til å få etablert flere boliger, og eksempler på gode resultater som er oppnådd. Selve konferansen samlet ca. 125 deltakere fra hele landet, og like mange fulgte Husbankens videooverføring over nett. Husbanken har laget en rapport fra konferansen som er tilgjengelig på husbanken.no.

I ulike møter, fagdager og konferanser og workshops med distriktskommuner har Husbanken fokus på å dele erfaringer som er gjort både fra deltakende kommuner og øvrige distriktskommuner som har arbeidet godt med å møte boligutfordringene distriktskommunene opplever. I tillegg har ulike kommuner blitt invitert til å dele sine erfaringer på arrangementer både i regi av Husbanken, andre statlige aktører og kommunene selv. Eksempelvis har ordfører i Hamarøy kommune, Rolf Steffensen, vært flere steder i landet for å dele erfaringene med boligfremskaffelse gjennom «Hamarøymodellen». Rapport om modellen er tilgjengelig på husbanken.no.

Noen av Husbankens regionkontorer har deltatt på ulike regionale arrangementer knyttet til blant annet fylkeskommunenes LUK (lokal samfunnsutvikling i kommunene) arbeid. I Nordland Fylkeskommune er boligpolitisk arbeid definert som en av hovedpilarene i arbeidet med å bygge attraktive lokalsamfunn, og Husbankens hovedinnlegg på en LUK samling var viderefremidling av de gode resultatene som er oppnådd i en del av fylkets kommuner m.h.t. prosesser for boligfremskaffelse. I den nylig vedtatte fylkesplanen for Nordland har også bolig fått en sentral plass som en vesentlig faktor for innbyggernes livskvalitet, og videre utvikling av samfunnet, og fylkeskommunen har utviklet et boligprogram som skal iverksettes høsten 2013.

I 1. halvår 2013 har Husbanken mottatt 38 søknader fra ti av de 12 kommunene som deltar i distriktssatsingen.

Rambøll som følger satsingen Boligetablering i distriktene har levert egen rapport pr juni 2013, denne er oversendt departementet.

2. Hovedmål 2: Økt bosetting av vanskeligstilte på boligmarkedet

Boligpolitikken er en del av velferdspolitikken. Bolig er sammen med arbeid, utdanning og helse grunnleggende for den enkeltes velferd. Styrking av det boligsosiale arbeidet er sentralt for å bedre levekårene for vanskeligstilte på boligmarkedet. Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer som selv ikke har mulighet til å skaffe seg en bolig eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon. En tilfredsstillende bosituasjon kjennetegnes ved at man bor trygt i en bolig som er tilpasset husholdets behov og økonomi. Spesielt er det viktig at barnefamilier sikres en tilfredsstillende bolig. Trygge boforhold legger til rette for integrering, forebygger kriminalitet og gir gode oppvekstvilkår for barn og ungdom. Det er også en forutsetning for god helse, tilknytning til arbeidslivet og for å ta utdanning.

2.1 Arbeidsmål 2.1 Økt forebygging og avskaffelse av bostedsløshet

Utviklingstiltak som er satt i gang for vanskeligstilte på boligmarkedet

I 1. halvår 2013 har kommunene igangsatt 81 nye utviklingstiltak⁴ for vanskeligstilte på boligmarkedet, mot 163 i 1. halvår 2012. Utviklingstiltak iverksettes i all hovedsak i forbindelse med kommunesatsingen. Nedgangen skyldes blant annet fordi tiltakene under kommunesatsingen nå i hovedsak er i en gjennomføringsfase og at færre nye tiltak igangsettes. Mange av tiltakene er rettet mot barn og familier. Seks av utviklingstiltakene er satt i gang i kommuner som ikke er satsingskommune. Tiltakene i disse kommunene er stort sett rettet mot ungdom. I tillegg har Rokkansenteret fått kompetansetilskudd til å utlyse fem masterstipender innen boligsosialt arbeid og universell utforming. Husbanken ønsker å utvikle fagkompetanse og fagmiljø på disse fagfeltene slik at vi i større grad enn i dag får kunnskap om og fokus på hvordan vanskeligstilte oppnår varige og egnede boforhold.

Bedring av KOSTRA-rapportering

Husbanken deltar i arbeidsgruppen for skjema 13: Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler. Det gjennomføres halvårlige møter og gruppen skal jobbe aktivt utover høsten. Det er ikke foreslått endringer utover presiseringer i veileder. Det er også etablert en ny KOSTRA-gruppe for rus og psykisk helse hvor boligdata inngår i kunnskapsutviklingen. Arbeidsgruppen for sosialhjelp har hatt to møter første halvår, og etter ønske fra Husbanken fremmes det forslag for samordningsrådet om at det innføres individrapportering på bosituasjon for sosialhjelpsmottakere.

For resultater fra KOSTRA-rapportering 2012 henvises det til vedlegg III «Analyse av boligdata fra KOSTRA».

2.2 Arbeidsmål 2.2 Økt boligsosial kompetanse i kommunene

Stor andel av boligsosialt kompetansetilskudd går til kommunene

Husbanken jobber for at det boligsosiale arbeidet skal forankres på ulike nivåer i kommunen. Husbankens kompetansetilskudd finansierer mye av kommunenes boligsosiale satsing. Satsingen koordineres ofte av en prosjektleder i kommunen. Hittil i år er det gitt boligsosialt kompetansetilskudd på 76,8 mill. kroner til 110 prosjekter. Målsettingen er at dette arbeidet videreføres i kommunens ordinære drift etter prosjektperioden er over.

⁴ Utviklingstiltak er tiltak som har fått bolig- og kompetansetilskudd fra Husbanken.

Tabell 2.1 Økt boligsosial kompetanse i kommunene

	1. halvår 2012	1. halvår 2013
Antall inngåtte samarbeidsavtaler med kommunene i Husbankens kommunesatsing.	51	44
Andel boligsosialt kompetansetilskudd som går til kommuner.	77 %	74 %
Antall kommuner som har forankret avtalen i kommunens politiske ledelse	46	49
Antall satsingskommuner der boligsosialt arbeid er omtalt i økonomiplanen ¹⁾	35	49
Antall arrangementer som Husbanken har ansvar for og som har som mål om å øke den boligsosiale kompetansen i kommunene. ²⁾	186	139
Antall kommuner som har deltatt på de boligsosiale arrangementene som Husbanken har hatt ansvar for. ²⁾	890	622
Antall kommuner som har deltatt på de boligsosiale arrangementene som andre aktører har hatt ansvar for og som Husbanken har hatt innlegg på.	606	544

¹⁾ Parameteren er skrevet om fra «... boligsosialt arbeid er forankret i kommuneplanen» i 2012 til «... boligsosialt arbeid er omtalt i økonomiplanen» i 2013.

²⁾ Kommunene deltar ofte på flere arrangementer.

Avtalene med kommunene er tidsavgrensede, og antall satsingskommuner kan derfor variere noe over tid. I dag er det 44 satsingskommuner, mot tidligere 51 kommuner.

Selv om arbeidet med å få tiltak i boligsosial handlingsplan inn i kommunens økonomiplan har vært høyt prioritert i Husbankens kommunesatsing, er det ulik praksis i kommunene på hvordan boligsosialt arbeid er knyttet til kommunenes økonomiplan. I noen av kommunene er det gode rutiner for å implementere handlingsdelen fra boligsosial handlingsplan inn i økonomiplanen. I andre kommuner er det mindre planmessig og det er enkeltprosjekt innenfor boligsosialt arbeid som er omtalt i økonomiplanen.

Økonomiplanen som viser forventede investeringer og kostnader de neste fire årene er normalt et vedlegg eller en del av kommunens årsbudsjett som samlet ofte benevnes som handlingsplanen. I tillegg vil kommuneplanen være helt sentralt styringsdokument, men denne revideres normalt hvert 4. år, og i mange tilfeller også senere enn dette. Budsjett og planstrukturen til kommunene er sterkt regulert og dette er styrende for hvordan og i hvilken grad boligsosialt arbeid og andre lignende fagfelt omtales i dokumentene. I tillegg er det store forskjeller i hvordan kommunene utformer disse dokumentene. Noen kommuner har svært omfattende og inngående beskrivelser av tiltak og satsninger, mens andre er på et overordnet nivå og legger disse fram i egne saker. Slik spørsmålet er utformer er dette uklart og vil påvirke svarene.

Forankringen til boligsosialt arbeid, og økonomiske prioriteringer som har sammenheng med boligsosiale handlingsplaner og lignende, kunne vært bedre i enkelte kommuner. I noen økonomiplaner er det pekt på forskjellige boligsosiale utfordringer kommunen har, og tiltak er godt prioritert.

Husbankens langsiktige, strategiske arbeid mot kommunene

Målet til Husbanken er å ivareta alle kommuner, samtidig som kommunene med de største utfordringene prioriteres. Husbanken bidrar til forebygging og utvikling av tiltak i disse kommunene. Siden det er stor variasjon blant kommunene krever dette en differensiert tilnærming, ikke bare til kommunene, men også til de ulike kommunesegmentene. Dessuten er det også behov for å drive aktivt forebyggende boligsosialt og boligpolitisk arbeid i de mindre kommunene som ligger utenfor de mest tettbygde strøkene og som ikke er med i satsingen.

Kommuneinndeling – Husbankens differensierte tilnærming til kommunene

Inndelingen av kommunene i kundesegmenter (grupper) ble etablert i 2008/2009. De øverste segmentene ble inndelt på bakgrunn av indikatorer som viste til boligsosiale utfordringer. Flesteparten av kommunene som er med i satsingen, er inndelt etter størrelse siden kommunestørrelsen ofte har betydning for omfanget av de boligsosiale utfordringer.

Ny femårig samarbeidsavtale med Oslo kommune

Oslo kommune har særskilte hovedstadsutfordringer og har dermed behov for spesiell oppfølging fra Husbankens side. Kommunen ble med i kommunesatsingen i 2011, og arbeidet startet i Groruddalsbydelene. For å få større fokus på det boligsosiale perspektivet i satsingen på å forbedre levekårene i Groruddalen, er dette arbeidet nå samkjørt med områdeløftet. Det er en klar målsetting fra Husbankens side å få det boligsosiale perspektivet bedre integrert i områdeløftarbeidet. I 2013 inngikk Oslo kommune og Husbanken en ny femårig samarbeidsavtale. Den nye avtalen skal bidra til å styrke det langsiktige og gjensidig forpliktende forholdet mellom Oslo kommune og Husbanken. Oslo kommune arbeider bredt med sosialt boligarbeid, langsiktige utviklingsprogrammer på boligfeltet og bolig- og områdesatsinger. Hovedmålene i den nye samarbeidsavtalen er at flere vanskeligstilte på boligmarkedet skal ha egnede boliger, nærmiljøkvaliteter og sosial bærekraft skal styrkes i de mest levekårsutsatte områdene. I tillegg skal demografiske endringer møtes gjennom målrettet og effektiv bruk av økonomiske virkemidler og samarbeid om utvikling av nye virkemidler.

Tilnærming til satsingskommunene

Husbankens tilnærming til satsingskommunene består i å gi finansielle støtte, være pådriver og formidle kunnskaps. Hver satsingskommune har en kontaktperson ved regionkontorene som samarbeider med kommunens programleder, deltar på møter i styringsgruppen og andre fora, gir faglige råd og bistand, er saksbehandler for søknader om kompetansetilskudd, følger opp halvårsrapporteringen og deltar på årlige møter med programledelsen om fremdriften. Husbanken arrangerer ulike læringsarenaer i samarbeid med kommunene som programledersamlinger, større programkonferanser, prosjektlederkurs og studieturer. I samarbeid med kommunene, sørger Husbanken fortløpende for formidling av erfaringer, gode eksempler og rapporter på www.husbanken.no sine programsider.

Arbeidet med satsingskommunene baserer seg på oppfølging i møter der både ledelse og andre sentrale sektorer deltar. Formålet med møtene er prosesser og aktiviteter som er knyttet til de årlige arbeidsplanene som er utarbeidet med den enkelte kommune.

Husbanken har gode erfaringer med å bruke relevant statistikk i møter med kommuner. Dette kan være statistikk som befolkningspyramide, befolkningsfremskriving, antall kommunalt disponerte boliger, bebodde boliger mm. for de kommunene som er til stede. Hensikten er å få gode diskusjoner om utfordringer og muligheter samt få bragt inn informasjon om Husbankens økonomiske virkemidler. Dette er effektivt både i møte med enkeltkommuner og i regionråd hvor administrativ og politisk ledelse i flere kommuner deltar samtidig. Faktaark med relevant statistikk er brukt som en del av kommunens kunnskapsgrunnlag for å utarbeide lokale boligpolitiske planer, i tillegg til at informasjonen er brukt i arbeidet med utarbeidelse av planstrategier og som grunnlag i arbeidet med lokale samfunnsplaner.

Tilnærming til kommuner som ikke er med i kommunesatsingen

Det strategiske arbeidet mot kommunene som ikke er med i kommunesatsingen går ut på å tilby kommunene kunnskap og informasjon gjennom møtearenaer som møter i regionråd, fagdager, seminarer, opplæring på finansielle produkter, konferanser, Husbanken.no og rapporter.

Alle kommuner har fått tilbud om grunnkurs og erfaringsseminar knyttet til Husbankens virkemidler. I løpet av 1. halvår 2013 er det avholdt erfaringsseminar om startlån, tilskudd og bostøtte i flere fylker. Det er også avholdt grunnkurs i startlån for kommunalt ansatte i et miniseminar for Kriminalomsorgen informerte Husbanken om de boligsosiale virkemidlene.

Når det gis kompetansetilskudd til kommuner som ikke er med i satsingen, legges det opp til at kommunen skal sørge for erfaringsoverføring og kompetansedeling med andre kommuner via arenaer som kommunenettverk, bynettverk og frokostmøter. Kommunen skal rapportere på tiltak og resultater.

Våren 2013 initierte Husbanken til et samarbeid med en mindre distriktskommune. Målsetningen for dette arbeidet er å utarbeide en veileder for helhetlig boligpolitisk planlegging som også andre kommuner kan benytte når de jobber med helhetlig boligpolitisk planlegging.

Husbankens produktleveranse til kommunene

Husbankens tilbud til kommunene kategoriseres i tre ulike typer produkter; finansielle, kunnskaps- og utviklingsprodukter. De finansielle produktene er basisen i Husbankens virksomhet. Målet er å yte økonomisk støtte til kommunene slik at de kan bistå vanskeligstilte på boligmarkedet. Kunnskapsproduktene har som formål å styrke kommunenes beslutningsgrunnlag innenfor sentrale boligpolitiske velferdsutfordringer. Utviklingsproduktene har som formål å styrke kommunenes evne til å jobbe strategisk og langsiktig med sentrale boligpolitiske velferdsutfordringer.

Når utviklingsprodukter benyttes i kommunesatsingen tar Husbanken utgangspunkt i rollen som tilrettelegger. Her er hovedfokuset det strategiske nivå. Det legges stor vekt på forankring av det boligsosiale arbeidet både politisk og administrativt, og i sentrale plandokumenter. Arbeidet skal være kunnskapsbasert og et viktig element er å øke kommunens kunnskap og kompetanse om sine utfordringer. Mange av kommunene har også gjennomgått egen organisering av det boligsosiale arbeid og gjennomført endringer.

Kunnskap som utvikles i satsingskommunene skal formidles og deles med øvrige kommuner. Dette er et viktig delmål for alle satsingskommuner. Kommunene har ulike boligsosiale fag- eller satsingsområder som arbeider aktivt med og som de har kompetanse på. Frokostmøter og konferanser/fagsamlinger er arenaer for kunnskapsdeling.

I tillegg har kommunene etablert regionale nettverk for programarbeidet dette gir mer systematisk erfaringsdeling regionalt. For å forsterke betydningen av dette arbeidet har Husbanken invitert satsingskommunene til å være med å utvikle og systematisere arbeidet med å dele boligsosial kunnskap mellom kommuner. Enkelte kommuner har påtatt seg ansvaret som «læringsagent» for å dele sine erfaringer med andre regionale kommuner, både fra utviklingsarbeidet og det praksisbaserte boligsosiale arbeidet. I 1.halvår er det jobbet aktivt med å utvikle «læringsagentrollen». I tillegg til Kirkens Bymisjon i Oslo er det 5 kommuner som har denne rollen.

Drammen kommune kan trekkes frem som én av satsingskommunene som har bidratt i slike sammenhenger med kompetanseoverføring til kommuner også utenfor satsingsarbeidet. Ved siden av å ha regelmessige samarbeidsmøter med kontaktperson i Husbanken, har de gitt verdifulle bidrag i sammenhenger som frokostmøter som er arrangert av Husbanken med mange deltakere fra øvrige kommuner og på egne kunnskapsmøter; med titler som «Hvordan lykkes med det boligsosiale arbeidet». Spredning av erfaringer har vært gjort gjennom kurs, konferanser, studiereiser og presentasjoner ved eksterne besøk.

Satsingskommunene i nord har vært på studieturer til Hamar og på Lillehammer kommune for å lære av deres arbeid (hovedfokus på planlegging). De har også vært på studietur til Drammen og Asker for å lære mer om samarbeid med andre velferdsaktører (FRI), gjennomstrømming i boligmasse, strategisk bruk av startlån, formidling av gode eksempel knyttet til temaet fra leie til eie, og arbeid rettet mot sårbar ungdom. Erfaringene fra disse studieturene blir dokumentert og tilgjengeliggjort på husbanken.no.

Økt resultat av samarbeid med kommunene

Husbanken ser positive effekter av samarbeidet med kommunene. Boligpolitikken forankres og virkemiddelbruk er vesentlig forbedret i kommunene. Det er tydelig økt fokus på boligpolitikken på ledernivå, selv om det ennå mangler forankring i organisasjon og planverket i flere kommuner. Kommunens administrative og politiske ledelse tar nå i større grad kontakt med Husbanken for deltakelse på ulike arenaer, samt for å få veiledning og informasjon. De fleste satsingskommuner har en god forankring i kommunens toppledelse og det er skapt en felles forståelse for boligsosiale utfordringer på tvers av fag og virksomheter. I den siste spørreundersøkelsen Husbanken gjennomførte hos satsingskommunene, svarte flertallet at det er mer tverrfaglig samarbeid i kommunen nå enn ved oppstart av satsingen. Samtlige programledere svarer dessuten at organiseringen av det boligsosiale arbeidet i kommunen er drøftet som følge av satsingen. Programlederne i satsingskommunene mener også at Husbanken følger opp sitt ansvar på en god eller svært god måte.

Husbanken registrerer også stor pågang og etterspørsel etter de økonomiske virkemidlene, dette gjelder spesielt bruken av startlån. Flere kommuner har i økende grad brukt startlån i arbeidet med rullering av kommunale utleieboliger. Det varierer i hvor stor grad kommunene bruker grunnlån til kjøp av kommunale utleieboliger. Startlån og tilskudd til etablering er brukt til å gi kommunale leietakere mulighet for å kjøpe egen bolig eller til kjøp av den kommunale boligen de bor i. Dette gjelder for eksempel kommunene: Steinkjer, Trondheim, Ålesund

og Ulstein. Målet er at leietakere i kommunale boliger ved kjøp av egen bolig får økt livskvalitet og integrering i nærmiljø samt motivasjon til å ta vare på egen bolig.

Det er også endring blant målgruppene som deltar på de regionale fagdage. Tidligere var det mest rådgivere som arbeidet med Husbankens virkemidler som deltok. Nå er det stor deltakelse fra bl.a. politisk- og administrativ ledelse, kommunalsjefer, kommuneplanleggere, enhetsledere, politikere mfl.

Den negative befolkningsveksten som har vært i de mindre kommunene i nord, er nå snudd til en positiv trend i mange kommuner. Dette skyldes i hovedsak økt arbeidsinnvandring og bosetting av flyktninger. I tillegg jobber flere kommuner med strategier for å få unge til å flytte til kommunen.

I satsingskommunene jobbes det godt på mange områder. Kommunene viser stor aktivitet på områdene som ligger innenfor Husbankens oppdrag. Alle satsingskommuner har etablert gode rutiner og koordinasjon av de ulike områdene som ligger innenfor satsingen. Satsingen har bidratt til at kommunene setter fokus på bl.a. boliger til flyktninger, tiltak innenfor barn og unge i sårbare overganger og til kartlegging av bostedsløshet.

I tilleggskommentarene fra undersøkelsen kommer det frem at kommunene mener at tilskuddsordningene ikke treffer helt når det gjelder forholdet mellom institusjonsplasser og døgnbemannede bofellesskap. Kommunene tror ikke at institusjonstilbud er svaret på fremtidens utfordringer. Tilskuddsordningen tvinger dem til å ha større fokus på dette i stedet for at de kunne fått samme tilskudd for å etablere/endre boformer med heldøgn bemanning. Kommunene ønsker en større frihet til å definere behovene og tiltakene, og ikke la de økonomiske tilskuddene bestemme utviklingen. Kommunene mener at reglene for ordningen med tilskudd til omsorgsboliger med bemanning hemmer bruken av andre aktører enn kommunen og medfører en ulempe for de som har behov for den type bolig. Kommunene har også gitt tilbakemelding på at det er for få utleieboliger til vanskeligstilte. Flyktninger konkurrerer med andre vanskeligstilte om kommunale boliger. Etterslep på etablering av kommunale boliger gjør at den interne fordelingen blir vanskelig. Byenes pressende boligmarked skrur prisene på det private markedet i været.

2.3 Arbeidsmål 2.3 Økt boligsosial aktivitet i kommunene

Tabell 2.2 Bruk av virkemidler fordelt på satsingskommuner og andre kommuner pr. 1. halvår 2013

Utbetalt lån/tilskudd (i mill. kr)	Totalt lån/tilskudd	Lån/tilskudd til satsingskommuner	Andel lån/tilskudd til satsingskommuner
Tilskudd til utleieboliger	144,8	70,5	49 %
Tilskudd til etablering	119,7	85,8	72 %
Startlån	2 511,2	1 583,3	63 %

2.3.1 Bostøtte

Fortsatt nedgang i antall bostøttemottakere

Bostøtte er en rettighetsbasert ytelse beregnet på husstander med lav inntekt og høye bostøttegifter. Antall bostøttemottakere viser som ventet en sesongavhengig økning i løpet av halvåret. Økningen er imidlertid lavere enn i første halvår 2012, og hovedtendensen er dermed at den langsiktige nedgangen i antall mottakere fortsetter. Ved utgangen av 1. kvartal var antall mottakere fortsatt særlig lavt på grunn av at det ble gitt avslag i februar til alle som ikke hadde innlevert samtykke til behandling av personopplysninger. Flere av disse sakene ble tatt inn igjen gjennom klagebehandling der for sent innkommet samtykke ble akseptert, og antallet mottakere er dermed tilbake til et nivå som ansees som «normalt» i lys av den generelle utviklingen av bostøtten. Nedgangen er særlig stor for gruppen «eldre». Her er det en reduksjon på 14 prosent sammenlignet med samme tidspunkt i 2012.

Antall unge uføre ligger noe høyere enn for et år siden. Det er først og fremst en konsekvens av at Husbanken høsten 2012 og våren 2013 har rettet opp et betydelig antall saker der søker var ung ufør, men der informasjonen om dette ved en feil var falt ut.

Gjennomstrømningen er størst blant mottakere uten trygdeytelser. 22 prosent av dem som mottok bostøtte ved utgangen av perioden var nye mottakere i løpet av halvåret. 18 prosent av dem som var i denne gruppen ved utgangen av forrige halvår har i den samme perioden falt ut av ordningen. Tilvekst og frafall er noe lavere blant mottakere med midlertidige ytelser. Blant disse er det imidlertid også karakteristisk at en stor andel - ca. seks prosent i løpet av 1. halvår - går over på varige ytelser eller bare mister den midlertidige ytelsen, og dermed går over i en annen brukergruppe samtidig som de fortsetter å motta bostøtte.

Hovedtabellen for bostøtte i tabellvedlegget viser tall for bostøtte for juni måned, utbetalt i juli. De øvrige framstillingene tar utgangspunkt i bostøtte for perioden fra og med desember 2012 til og med mai 2013, siden det er disse bostøttevedtakene som først og fremst utgjør utbetalingene i 1. halvår.

Tabell 2.3 Antall som mottok bostøtte og gjennomsnittlig utbetalt bostøtte

	1. halvår 2012	1. halvår 2013
Individuelle husstander	138 100	133 200
Gjennomsnittlig antall per måned	124 000	116 700
Gjennomsnitt bostøtte per måned	2 151	2 139

Tabell 2.4 Netto tilvekst av bostøttemottakere, fordelt på tilgang av nye og frafall

	Antall før perioden	Frafall	Nye mottakere	Netto til / fra andre grupper	Netto endring	Antall ved utgangen av perioden
1. halvår 2012						
Alle	122 170	12 110	16 150	0	4 040	126 210
Unge uføre	15 720	620	770	130	280	16 000
Andre uføre	18 790	1 210	1 640	800	1 230	20 020
Eldre	27 960	2 200	1 330	570	-300	27 670
Husstander med midlertidige ytelser	25 120	2 980	4 410	-1 660	-230	24 880
Husstander uten trygdeytelser	34 590	5 100	8 010	150	3 060	37 650

	Antall før perioden	Frafall	Nye mottakere	Netto til / fra andre grupper	Netto endring	Antall ved utgangen av perioden
1. halvår 2013						
Alle	116 950	14 130	16 310	0	2 180	119 130
Unge uføre	16 730	1 010	1 140	230	360	17 090
Andre uføre	17 070	1 390	1 310	180	100	17 170
Eldre	24 260	2 160	1 220	470	-470	23 790
Husstander med midlertidige ytelser	23 520	3 160	4 130	-1 410	-430	23 090
Husstander uten trygdeytelser	35 370	6 410	8 510	530	2 620	37 990

Tabell 2.5 Avslagsandelen i bostøtte, termin for termin, 1. halvår 2012 og 2013

Vedtak for	Antall søkere 2012	Avslag 2012	Antall søkere 2013	Avslag 2013
Desember foregående år	127 800	3,4 %	122 400	3,4 %
Januar	128 700	5,5 %	123 000	5,5 %
Februar	128 000	3,9 %	123 100	8,3 %
Gjennomsnitt 1. kvartal		4,3 %		5,7 %
Mars	129 300	3,8 %	120 100	3,6 %
April	129 900	3,3 %	121 700	3,2 %
Mai	130 600	3,4 %	123 200	3,3 %
Gjennomsnitt 2. kvartal		3,5 %		3,4 %
Gjennomsnitt 1. halvår		3,9 %		4,6 %

Tabell 2.6 Avslagsgrunner og -andeler i bostøtte 1. halvår 2012 og 1. halvår 2013

	1. halvår 2012	1. halvår 2013
Samlet avslagsprosent	3,9 %	4,6 %
Avslagsgrunner		
For høy inntekt, ev. ift. boutgift	2,3 %	2,2 %
Ikke folkeregistrert i boligen	1,1 %	1,1 %
Manglende opplysninger i søknaden	0,0 %	0,8 %
Andre grunner	0,2 %	0,2 %
Avslagsandel i ulike husstandstyper		
Unge uføre	1,3 %	2,0 %
Uføre for øvrig	3,1 %	3,5 %
Eldre enn 64 år / andre pensjonister	2,0 %	2,5 %
Husstander med midlertidige ytelser	5,0 %	5,6 %
Husstander uten trygdeytelser	5,9 %	6,8 %

Utviklingen i boutgiftsbelastningen for bostøttemottakerne

Den gjennomsnittlige boutgiftsbelastningen for bostøttemottakerne, så vel etter bostøtte som før, øker over tid men med en påregnelig sesongvariasjon. Boutgiftsbelastningen før bostøtte økte med 2,2 prosentpoeng fra desember 2012 til mai 2013, og boutgiftsbelastningen etter bostøtte økte i den samme perioden med 1,5 prosentpoeng.

Tabell 2.7 Utviklingen i boutgiftsbelastning for bostøttemottakere: Gjennomsnittlig boutgiftsbelastning* før og etter bostøtte for bostøttemottakere

Vedtak for	Boutgiftsbelastning 2012		Boutgiftsbelastning 2013	
	Før bostøtte	Etter bostøtte	Før bostøtte	Etter bostøtte
Desember foregående år	52,9 %	34,2 %	54,0 %	35,9 %
Januar	52,9 %	34,2 %	54,0 %	36,0 %
Februar	53,4 %	34,5 %	54,4 %	36,2 %
Gjennomsnitt 1. kvartal	53,1 %	34,3 %	54,1 %	36,0 %
Mars	53,9 %	34,9 %	55,0 %	36,6 %
April	54,2 %	35,1 %	55,7 %	37,0 %
Mai	54,6 %	35,4 %	56,2 %	37,4 %
Gjennomsnitt 2. kvartal	54,3 %	35,1 %	55,7 %	37,0 %
Gjennomsnitt 1. halvår	53,7 %	34,7 %	54,9 %	36,5 %

*Sum boutgifter delt på sum inntekter

For ytterligere detaljer om mottakere av bostøtte 1. halvår 2013 henvises til tabell 15 i tabellvedlegget.

Økning i antall klager på bostøttevedtak

Det er i første halvår 2013 registrert 8 050 klager på bostøttevedtak. I samme periode i 2012 ble det registrert 5 560 klager. Økningen i antall henger blant annet sammen med at resterende saker knyttet til feil klassifisering av unge uføre ble registrert og behandlet tidlig i 2013. Videre ble det i februar gitt avslag på grunn av manglende samtykke for alle eksisterende saker der dette manglet. Disse to prosessene gjenspeiles i endringsvedtakene. Til sammen 1 300 saker, først og fremst i første kvartal men også noen senere, er gjennom klagebehandling endret mht. kode for ung ufør i husstanden. I alt 1 230 saker med for sent innkommet samtykke ble godkjent etter klage 1. halvår. I alt ble 8 080 klager ferdigbehandlet i første halvår.

Av de øvrige ferdigbehandlede klagesakene gjaldt 56 prosent korrigerings med hensyn til inntektsgrunnlaget. Ca. 13 prosent av disse sakene gjaldt korrigerings av husstandssammensetning eller adresseopplysninger på grunn av forsinket ajourføring av folkeregisteret. 6 prosent ble omgjort på grunn av endrede boutgiftsopplysninger, og 3 prosent som følge av nye opplysninger om husstandsmedlemmer. Vel 5 prosent av sakene handlet om korrigerings av feil eller mangler i utfyllingen av søknadsskjemaet, mens 10 prosent ble avgjort uten at det førte til endringer.

Tabell 2.8 Klager i bostøttesaker 1. halvår 2012 og 2013

	2012	2013
Mottatt i perioden	5 660	8 050
Avgjort i perioden	5 820	8 080

Bostøtteklager oversendt for behandling i klagenemnda

Husbankens klagenemnd har i første halvår 2013 fått oversendt tre klager på bostøttevedtak til behandling. Bare én av sakene gjaldt bostøtte for terminer i 2013. For disse ble administrasjonens vedtak opprettholdt. De øvrige sakene gjaldt bostøtte for terminer før Lov om bostøtte trådte i kraft, og ble ikke realitetsbehandlet.

Økt aktivitet knyttet til forebygging og avdekking av mislighold av bostøtte

Husbanken har arbeidet aktivt med å forebygge og avdekke mislighold av bostøtte. Husbanken planlegger eller har gjennomført følgende tiltak i 2013:

- Husbanken har i brev til KRD av 15.04.2013 anmodet om utvidede hjemler for å bedre kunne følge opp saker der det er mistanke om svindel og misbruk
- Et prosjekt om enhetlig opplæring av kommunene som ble påbegynt i 2012 skal etter planen fullføres i 2013. Et av målene for denne oppgaven er å sikre bedre kvalitet i sakene, og dermed forebygge feilutbetalinger
- Husbanken har alltid forebygging av svindel og misbruk som tema i sin grunnopplæring av kommunene, jf. punktet om enhetlig opplæring.
- Klarspråkprosjektet videreføres for standard brev og søknadsskjema. Ved hjelp av godt og enkelt språk kan misforståelser unngås, plikter tydeliggjøres og feilutbetalinger unngås.
- I 2013 blir det etablert systemstøtte for bedre å følge opp tilbakekravsaker, herunder systemstøtte for maskinell etterkontroll som blir gjennomført første gang høsten 2013. I den forbindelse blir kommunene involvert i større grad, og det blir blant annet mulighet for kommunene å registrere en sak der det er mistanke om feilutbetaling. At det blir enklere for kommunene å håndtere slike saker mener vi vil føre til at flere aktuelle saker blir fulgt opp fra kommunens side.
- Husbanken arrangerer to årlige bostøttesamlinger – en intern for medarbeiderne, og en storbysamling. Forebygging av svindel og misbruk er et tema i begge fora
- Kommunene er bedt om å følge opp retur av post som kommer inn til dem, og slette saker der ytterligere forsøk på å komme i kontakt med søker ikke lykkes.

Etterkontroll

Det er i 2013 iverksatt manuell etterkontroll av 218 saker fra 2011 der det er mistanke om særlig stor inntektsoverskridelse. Husbanken arbeider fortsatt med disse sakene. Høsten 2013 vil det bli iverksatt en fullskala etterkontroll av bostøtteutbetalinger for 2012 i henhold til forutsetningene i lov og forskrift om bostøtte.

Årsaker til tilbakekrav

Tabellen nedenfor viser en oversikt over eksisterende tilbakekravssaker per 30.06.2013 fordelt etter årsakskoder. I disse sakene var det ved utgangen av første halvår et samlet gjenstående krav på 8 899 000 kroner.

Tabell 2.9 Tilbakekravssaker fordelt etter årsakskoder, 1. halvår 2013

Årsakskode	Årsak	Antall saker	Restkrav (1 000 kroner)
00	Samboer/ektefelle ikke påført søknad	69	3 866
01	Biperson ikke påført søknad	35	1 555
02	Andre feil i husstandsopplysningene	3	65
03	Ikke opplyst om husleie	2	26
04	Ikke opplyst eller feil låneopplysning	-	-
05	Ikke opplyst om utenlandsinntekt	1	100
06	Ikke bosatt i boligen	61	1 660
07	Andre inntektsopplysningsfeil	75	1 420
08	Feil registrering i saksbehandling	-	-
09	Annen eller uregistret årsak	8	206
10	Mottatt attføringsstønad	-	-
Totalt		254	8 899

2.3.2 Startlån

Startlån er et viktig økonomisk virkemiddel for kommunene i arbeidet med å hjelpe vanskeligstilte med å etablere seg på boligmarkedet. Det er økonomisk vanskeligstilte husstander, barnefamilier, enslige forsørgere og flyktninger som kan søke om startlån.

Tabell 2.10 Antall utbetalte startlån fordelt etter låneutmåling og husstandstype

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall saker med startlån	Gjennomsnittlig andel startlån i prosent av totalt lånebeløp (i prosent)	Antall saker med startlån	Gjennomsnittlig andel startlån i prosent av totalt lånebeløp (i prosent)
Totalt	4 493	42	3 735	45
Husstandstype				
Enslige uten barn	1 755	46	1 532	49
Enslige med barn	832	58	734	62
Par uten barn	765	29	560	29
Par med barn	1 141	38	909	41

I 1. halvår 2013 har 1 789 startlånsaker blitt samfinansiert med private banker. Dette utgjør 48 prosent av alle startlånsaker. I samme periode i fjor ble 53 prosent av startlånsakene samfinansiert med private banker.

Reduksjon i antall lån skyldes hovedsakelig at flere søkere får avslag. Hovedårsaken til avslagene er fortsatt manglende betjeningsevne, men gruppen som har for høy inntekt, øker. Det er flere førstegangsetablerere som fikk avslag på startlån i 1. halvår 2013 sammenlignet med 1. halvår 2012. Vårt inntrykk er at større kommuner har blitt strengere med hensyn til hvem de tildeler startlån. Årsakene til nedgangen er en kombinasjon av økt mediefokus, at kommuner har fått tydelig signal om at rammen for startlånet er mindre enn behovet i år og de må prioritere de mest vanskeligstilte grupper ved tildeling av startlån.

Tabell 2.11 Avslagsandel startlån, fordelt på relevante grupper

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall avslag	Prosentandel	Antall avslag	Prosentandel
Totalt	3 754	100 %	4 466	100 %
Førstegangsetablering	1 616	43 %	2 020	45 %
Økonomisk vanskeligstilt	309	8 %	271	6 %
Flyktning	15	0 %	10	0 %
Reetablering	244	6 %	293	7 %
Funksjonshemmet	41	1 %	43	1 %
Flere brukergrupper	284	8 %	564	13 %
Uspesifisert	1 245	33 %	1 265	28 %

Tabell 2.12 Antall utbetalte startlån, fordelt på inntektsnivå (inntekter per forbruksenhet)*, 1. halvår 2013

	Totalt	< 200 000 kroner	200 000 -	300 000 -	> 400 000 kroner
			299 999 kroner	399 999 kroner	
En voksen	1 671	267	393	515	496
En voksen med ett barn	410	39	96	129	146
En voksen med to barn	240	21	64	83	72
En voksen med tre barn	75	7	17	26	25
To voksne	805	23	50	93	639
To voksne med ett barn	596	13	23	69	491
To voksne med to barn	415	10	12	60	333
To voksne med tre barn	177	8	8	32	129
To voksne med fire barn	46	4	1	7	34
To voksne med flere enn fire barn	45	4	2	13	26

Tabell 2.13 Antall avslag på startlån, fordelt på inntektsnivå (inntekter per forbruksenhet)*, 1. halvår 2013

	Totalt	Ingen inntektsopplysninger	< 200 000 kroner	200 000 - 299 999 kroner	300 000 - 399 999 kroner	> 400 000 kroner
En voksen	1 532	1	182	431	480	438
En voksen med ett barn	409	-	19	69	154	167
En voksen med to barn	231	-	6	31	86	108
En voksen med tre barn	78	-	-	11	25	42
En voksen med flere enn 3 barn	16	-	-	2	2	12
To voksne	560	-	2	10	54	494
To voksne med ett barn	421	-	-	1	20	400
To voksne med to barn	324	1	1	3	12	307
To voksne med tre barn	116	-	1	1	5	109
To voksne med flere enn tre barn	48	-	1	-	-	47

* For å kunne sammenlikne inntekt og levestandard for ulike husholdningsstørrelser benyttes inntekt per forbruksenhet. I OECDs ekvivalensskala får den første voksne personen i husholdningen vekten 1, de neste voksne personene får vekten 0,7 hver, mens barn får vekten 0,5.

Tabell 2.14 Andelen av startlån som brukes sammen med bostøtte og/eller tilskudd til etablering

	1. halvår 2012	1. halvår 2013
Startlån	4 493	3 735
Startlån og tilskudd	414	355
Startlån og bostøtte	348	290
Startlån, tilskudd og bostøtte	152	126

I 1. halvår 2013 mottok 262 kommunale leietakere startlån til kjøp av egen bolig. Til sammenligning var det 335 kommunale leietakere som mottok startlån til kjøp av egen bolig i 1. halvår 2012.

2.3.3 Tilskudd til tilpasning

For å få mer informasjon om bruken av tilskudd til tilpasning gjennom året, åpnet Husbanken for enkeltsaksrapportering på tilskuddet fra og med 2012. Dette vil gi mer pålitelige data når det gjelder tilskuddenes antall og størrelse, men også etter hvert mer detaljert kunnskap om mottakermassen. Den kommunale rapporteringen skal foregå løpende og vil bli etterspurt hos kommunene hvert kvartal. Det er imidlertid grunn til å anta at det fortsatt vil ta noe tid før denne nye rapporteringen er ferdig innarbeidet i kommunenes praksis.

Husbankens planlagte fordeling til tilskudd til tilpasning er 111,3 mill. kroner. Det er sendt informasjon til kommunene om at tilskudd til tilpasning og etablering er delt i to budsjettposter, og at midler ikke kan overføres mellom budsjettpostene. Per 1. halvår har kommunene rapportert inn at det er gitt 13,7 mill. kroner i tilpasningstilskudd til 205 saker.

Tabell 2.15 Antall utbetalte tilskudd til tilpasning*, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall boliger	Utbetalt beløp i mill. kr.	Antall boliger	Utbetalt beløp i mill. kr.
Tilskudd til tilpasning i kommunen	142	5,9	205	13,7

*Innrapporterte tall fra kommunene.

Økt aktivitet for å bedre måloppnåelsen på tilskudd til tilpasning

Årets bevilgningen på tilskudd til tilpasning er 172,5 mill. kr. 17,5 mill. kr av posten er en økning som følge av at særfradraget for store sykdomsutgifter fases ut og skal gå til tilpasning. I 2012 hadde kommune en betydelig lavere aktivitet en ønskelig. Ca. 80 mill. kroner sto ubrukt på kommunale kontoer. Årets aktivitetsnivå er dermed på til sammen 252,5 millioner kroner. Husbanken har satt i gang flere tiltak som skal bidra til at kommunene bruker opp midlene. Kommunikasjonstiltakene bidrar til å gjøre kommunene i stand til å forvalte tilskuddet i tråd med de nye forventningene.

Husbanken har utarbeidet et nytt og offensivt bevilgningsbrev til kommunene. Det er også utarbeidet informasjonstekst og nyhetssak som kommuner kan benytte på sine nettsider og i kunngjøringer. I tillegg er det utarbeidet ny veileder om tilskudd til tilpasning for saksbehandlere i kommunen. Hensikten med veilederen er å tydeliggjøre og formidle god bruk av tilskuddet, støtte kommunene i vurderingene som må gjøres og motvirke uheldige forskjeller i kommunenes praksis. Husbanken skal også annet samarbeide med hjelpemiddelsentralene på Vestlandet om en eksempelsamling. Hjelpemiddelsentralene leter nå etter familier som ønsker å være gode eksempler på hvordan tilskuddet kan bli brukt til å tilpasse privatboliger. Familier med barn med nedsatt funksjonsevne er særlig prioritert.

Oppdaterte artikler om tilpasningstilskuddet, brosjyre om finansieringsmuligheter og veileder er tilgjengelig på husbanken.no.

2.3.4 Tilskudd til etablering

Nedgang i tilskudd til etablering

Husbanken kan gi tilskudd til kommuner som videretildeler tilskudd til enkeltpersoner. Tilskuddet skal bidra til etablering av egen bolig og til å sikre egnede boliger til vanskeligstilte i boligmarkedet. Statistikken for 1. halvår 2013 viser at 411 husstander fikk tilskudd fra kommunene til etablering i egen bolig. Det er en nedgang på 34 prosent sammenliknet med tilsvarende tall for 2012. Det samlede utbetalte tilskuddsbeløpet i 1. halvår 2013 er på 119,7 mill. kroner, en nedgang på 12 prosent sammenliknet med samme periode i fjor. Ca. 80 prosent av tilskudd til etablering gis sammen med startlån. Nedgangen i antall utbetalte tilskudd kan mest sannsynlig knyttes til nedgangen i antall innvilgede startlån i samme periode.

Tabell 2.16 Antall utbetalte tilskudd til etablering*, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall boliger	Utbetalt beløp i mill. kr.	Antall boliger	Utbetalt beløp i mill. kr.
Tilskudd til etablering	621	136,5	411	119,7

*Innrapporterte tall fra kommunene.

2.3.5 Tilskudd til utleieboliger

Økt interesse for tilskudd til utleieboliger

Det ble gitt tilsagn om tilskudd til i alt 291 utleieboliger i 1. halvår 2013, fordelt på 101 prosjekter. Dette er 33 prosent færre utleieboliger enn i samme periode i fjor, men vi ser at søknadsmengden er nesten doblet siden i fjor. Det er søkt om tilskudd til 1 172 utleieboliger i 1. halvår 2013. I samme periode i fjor ble det søkt om tilskudd til 667 utleieboliger. Det ventes altså at antall gitte tilskudd vil øke de neste månedene og dermed ligge på likt nivå som i 2012.

I alt 173 av boligene som har fått tilskudd er beregnet på flyktninger, dette utgjør 63 prosent. Flyktninger er også oppgitt som en av flere mulige målgrupper i de to øvrige prosjektene. Samlet tilsagnsbeløp i 1. halvår var 144,8 mill. kroner, som utgjør 30 prosent av rammen for 2013.

Tabell 2.17 Antall tilsagn om tilskudd til utleieboliger fordelt på tiltak

Type tiltak	1. halvår 2012			1. halvår 2013		
	Saker	Boliger	Beløp	Saker	Boliger	Beløp
Totalt	152	423	174 247 000	101	291	144 773 000
Oppføring	23	118	52 815 000	25	145	70 156 000
Utbedring	8	20	4 928 000	3	10	3 971 000
Kjøp*	121	285	116 504 000	73	136	70 646 000

Tabell 2.18 Antall tilsagn om tilskudd til utleieboliger fordelt etter intervall for tilskuddsutmåling

Tilskuddsutmåling	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall saker	Antall boliger	Antall saker	Antall boliger
Totalt	152	423	101	291
0-5 prosent	3	4	1	1
5,01-10 prosent	2	6	3	3
10,01-15 prosent	5	16	3	9
15,01-20 prosent	44	138	22	110
20,01-25 prosent	81	159	59	117
25,01-30 prosent	3	35	-	-
30,01-35 prosent	5	20	4	32
35,01-40 prosent	9	45	9	19

Tabell 2.19 Antall utbetalte tilskudd til kjøp av utleieboliger, etter tilsagnsår

Tilsagnsår	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall boliger	Utbetalt beløp	Antall boliger	Utbetalt beløp
Totalt	581	212 652 000	382	186 822 000
2008	39	556 000	-	-
2009	117	41 241 000	10	2 620 000
2010	173	72 825 000	11	4 310 000
2011	175	68 449 000	51	24 086 000
2012	77	29 581 000	232	107 371 000
2013	-	-	78	48 435 000

Tabell 2.20 Antall tilskudd til utleieboliger, fordelt på målgrupper

Målgruppe	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Boliger	Beløp	Boliger	Beløp
Totalt	423	174 247 000	291	144 773 000
Flyktninger	159	60 273 000	173	65 385 000
Funksjonshemmede	85	42 210 000	56	46 925 000
Bostedsløse	15	4 502 000	9	5 887 000
Andre vanskeligstilte	164	67 262 000	53	26 576 000

Alle tilsagn som gis til grunnlån til kjøp av utleieboliger gis til gruppen vanskeligstilte. Grunnlån til kjøp gis som regel sammen med tilskudd til utleieboliger.

Hittil i år har Husbanken mottatt 214 søknader om tilskudd til utleieboliger. Syv av søknadene har fått avslag.

2.3.6 Grunnlån til kjøp av utleieboliger

Det ble i 1. halvår gitt tilsagn om grunnlån til kjøp av i alt 296 utleieboliger. Dette er 95 flere enn i 1. halvår 2012. Samlet tilsagnsbeløp i 1. halvår 2013 var 269,5 mill. kroner, en nedgang på 11 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Husbanken har mottatt søknader om grunnlån til kjøp av 459 utleieboliger, en økning på 177 prosent fra samme periode i fjor.

Tabell 2.21 Utbetalte grunnlån til kjøp av utleieboliger, etter tilsagnsår

Tilsagnsår	1. halvår 2012			1. halvår 2013		
	Saker	Boliger	Beløp	Saker	Boliger	Beløp
Totalt	36	72	98 585 000	43	130	172 329 000
2011	11	16	19 285 000	-	-	-
2012	25	56	79 300 000	27	61	79 769 000
2013	-	-	-	16	69	92 560 000

3. Hovedmål 4: Flere miljøvennlige boliger og universelt utformede boliger og bygg på attraktive steder

Bolig- og bygningspolitikken skal stimulere til god og bærekraftig kvalitet i boliger, bygg og bygde omgivelser. God byggeskikk og økt kunnskap om stedsutvikling skal bidra til attraktive bygg og gode omgivelser der folk trives. Husbankens oppgave i forbindelse med den generelle boligbyggingen er i første rekke å bidra til at det bygges flere kvalitetsmessig gode boliger. Det er i hovedsak grunnlån og tilskuddene som bidrar til å oppnå målet om flere miljøvennlige boliger og universelt utformede boliger og bygg p attraktive steder.

Grunnlån

Grunnlån benyttes til bygging av nye boliger, utbedring av boliger, ombygging av bygninger til boliger, og kjøp av nye og brukte utleieboliger for prioriterte grupper. Grunnlån til oppføring og utbedring skal medvirke til å fremme viktige boligkvaliteter som miljø, energi og universell utforming i nye og eksisterende boliger. Juli 2011 ble nye kvalitetskriterier for grunnlån innført. Kriteriene stiller strengere krav til energieffektivitet og universell utforming enn kravene i teknisk forskrift. Kravene er basert en skjerping av utvalgte krav til energieffektivitet i Tek 10 - § 14-3 og NS 3700 kriterier for lavenergihus og passivhus.

Grunnlån til oppføring

Husbanken har gitt tilsagn om grunnlån til oppføring av i alt 4 273 boliger ved utgangen av juni. Dette er en økning på 43 prosent sammenliknet med tilsvarende periode i 2012. Pr. 1. halvår 2013 har Husbanken mottatt søknader for 6 884 boliger, en økning på 57 prosent sammenliknet med samme periode i 2012. Det samlede tilsagnsbeløpet i 1. halvår 2013 var i overkant av 8,2 milliarder kroner. Årsaken til økningen i gitte tilsagn kan knyttes til økt etterspørsel og økt låneramme i 2013.

88 prosent av boligene med tilsagn om grunnlån til oppføring har kvaliteter innenfor universell utforming. 90 prosent skal bygges med kvaliteter som gir økt energisparing. Gjennomsnittlig utlånsbeløp var på 1,9 mill. kroner per bolig pr. 1. halvår 2013. Gjennomsnittskostnaden for en husbankfinansiert bolig var på 2,5 mill. kroner.

Årsaken til lav utmåling på miljø- og uu-kriterier er at ett studentboligprosjekt med til sammen 400 boenheter har fått dispensasjon for både miljø og energi og for universell utforming.

Grunnlån til utbedring

Husbanken har gitt tilsagn om grunnlån til utbedring til i alt 2 994 boliger pr. 1. halvår, noe som er en økning på 41 prosent sammenliknet med samme periode i 2012. Interessen for tilskudd til tilstandsvurdering, som ofte utløser søknader om utbedringslån, har også gått markert opp i samme periode.

Tilskudd til tilstandsvurdering

Husbanken kan gi tilskudd direkte til borettslag, sameier og lignende for tilstandsvurderinger som skal fremme tilgjengelighet og miljø i egen boligmasse. Tilskuddet kan gis når eiendommen har flere enn 10 boliger.

Per 1. halvår 2013 er det gitt 8,7 mill. kroner i tilskudd til 13 497 enheter. Sammenliknet med samme periode i fjor utgjør dette en økning på 28 prosent. Vi ser også at søknadsmengden har gått opp med 34 prosent siden 1. halvår 2012.

Tilskudd til prosjektering

Husbanken gir tilskudd til enkeltpersoner til dekning av prosjekterings- og utredningsutgifter i forbindelse med oppføring av bolig, kjøp av brukt bolig og utbedring av eksisterende bolig. Det skal legges spesielt vekt på at noen i husstanden har behov for spesialtilpasning for å kunne fungere i boligen.

Det kan også gis tilskudd til konsulentbistand til prosjektering av heis og kostnadsoverslag for installering av heis samt tilskudd til installering av heis. Tilskuddet kan dekke inntil 50 prosent av kostnadene til prosjektering/installering av heis.

Per 1. halvår 2013 har Husbanken gitt prosjekteringsstilskudd til 256 boliger på til sammen 5,2 mill. kroner. Det er gitt heistilskudd til 14 prosjekter på til sammen 39,5 mill. kroner. På samme tidspunkt i 2012 var det gitt heistilskudd til 14 prosjekter på til sammen 10 mill. kroner.

Kompetansetilskudd

Hittil i år er det søkt om 37,6 mill. kroner for totalt 93 prosjekter. Det har blitt innvilget kompetansetilskudd på tilsammen 13,2 mill. kroner til totalt 41 prosjekter som har som mål å fremme universell utforming eller å fremme miljø og energi. 17 av de 41 prosjekter har som mål å fremme miljø og energi, 15 prosjekter skal fremme universell utforming, fem prosjekter er rettet mot bærekraft og fire prosjekter er knyttet til Fremtidens byer.

Forbilde- og pilotprosjekter

Husbanken og Direktoratet for byggkvalitet er bedt om å rapportere på erfaringer fra forbilde- og pilotprosjekter. Ved tildeling av årets kompetansemidler ble det lagt vekt på å prioritere forbildeprosjekter for tilskudd.

DIBK har vært invitert inn i arbeidet med to SINTEF-rapporter om Systematisering av erfaringer med Passivhus. I et møte med DIBK i samarbeidsforumet ble felles rapportering på erfaringer fra forbilde og pilotprosjekt drøftet. Felles drøfting av funn i Husbankens 2012 statistikk vil inngå i det videre arbeidet.

Videre har det kommet inn ti nye forbildeprosjekter inn i Husbankens forbildebase, som er et samarbeid med NAL.

Energieffektivisering og universell utforming

Husbanken har hatt som mål å støtte utvikling og formidle kunnskap om hvordan energieffektivisering og universell utforming best kan virke sammen. Nedenfor følger eksempler på prosjekter og programmer som støtter denne målsettingen.

REBO

SINTEF Byggforsk har i samarbeid med NTNU Samfunnsforskning fått tilskuddsmidler fra Husbanken til gjennomføring av det 4-årige forskningsprogrammet *Bærekraftig oppgradering av mellom- og etterkrigstidens boligblokker* (REBO). Programmet er basert på en flerfaglig tilnærming og fokuserer på kostnadseffektiv oppgradering av boligkvalitetene miljøvennlig energibruk og universell utforming. Mellom- og etterkrigstidens boligblokker utgjør et stort volum av boligmassen i norske byer og tettsteder. Samtidig har denne delen av boligmassen betydelige utfordringer knyttet til oppgradering av boligkvalitet. En stor andel av kommunale boliger, som stilles til disposisjon for vanskeligstilte på boligmarkedet, inngår i denne bebyggelsen. Programmet skal gi vesentlige bidrag til ny kunnskap og endring av praksis mht. ambisiøs oppgradering av eksisterende boligmasse på områdene universell utforming, vesentlig redusert energibehov og økt bruk av miljøvennlige energikilder. Programmet skal også bidra til å sette en nasjonal dagsorden på dette temaet. Programmet er rettet mot å øke kunnskapsnivået hos kommunale etater, eiendomsforvaltere, borettslag/boligbyggelag, samt prosjekterende, og bistå dem med kunnskapsgrunnlag, samt eksempler på kvalitetsmessig gode og kostnadseffektive løsninger, ved oppgradering av boligmassen. Sluttrapport vil foreligge 1. oktober 2013.

Blakstadmodellen

Blakstadmodellen handler om at kommuner bestiller miljøvennlige og universelt utformede hus fra byggfaglinjen ved den lokale videregående skolen. Det gir rimelige boliger med høy kvalitet, ny giv for byggfaget og

framtidrettet kompetanse. Pionérprosjektet fra Aust-Agder er i ferd med å befestе seg i andre deler av Norge. Kinderegmodellen kan være aktuell i boligpolitisk arbeid flere steder, spesielt i kommuner som sysselsetter mange unge og voksne i en videregående skole. Koblingen mellom høy kvalitet, boligsosiale formål og bredt tverrfaglig samarbeid kan skape mange synergier og dekke en rekke behov i ett og samme prosjekt.

Passivhus som er tilpasset funksjonshemmede

I Åfjord kommune i Sør-Trøndelag har 16 elever fra VG2 bygg- og anleggsteknikk ved Åfjord VGS bygd to passivhus på oppdrag fra kommunen siden oktober 2012. Samarbeidet mellom Åfjord kommune og Åfjord VGS om bygging av passivhus har vært så godt at kommunen nå bestiller ytterligere to nye boliger fra skolen. Passivhusene er tilpasset funksjonshemmede.

Elevene har siden oktober 2012 bygd passivhusene fra yttervegg til dampsperra innvendig, fra høsten av starter neste års elever med innredningsarbeidet i husene og grunnarbeidet for de to neste boligene. Boligene har et bruttoareal på 81 m² og sammenføyes med nabohusene med en carport. Boligene har full universell utforming og bygges etter passivhusstandarden NS3700.

Prosjektet i Åfjord er en del av PAL-prosjektet (Passivhus, aktiv læring) som ble finansiert med kompetansemidler fra Husbanken. Prosjektet omfatter også bygging av boliger etter samme modell på Hitra, Røros og i Melhus kommune.

3.1 Arbeidsmål 4.1 Økt antall miljøvennlige boliger og bygg

Visjonen for boligpolitikken er at alle skal bo trygt og godt, noe som innebærer at det bygde miljø utformes ut fra hensynet til en bærekraftig utvikling. Mål for miljøarbeidet er knyttet til regjeringens miljøhandlingsplan om redusert energibehov i bygningsmassen og økt fokus på eksisterende bebyggelse.

Tabell 3.1 Nye boliger finansiert med grunnlån til oppføring, etter energimerke, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger i alt	2 983	100 %	4 273	100 %
Boliger med energimerke 'A'	116	4 %	167	0 %
Boliger med energimerke 'B'	1 119	38 %	1 498	36 %
Boliger med energimerke 'C'	1 174	39 %	1 863	45 %
Boliger med energimerke 'D'	66	2 %		
Boliger med energimerke 'E'	14	0 %		
Boliger med energimerke 'F'				
Boliger med energimerke 'G'				
Ingen info om energimerke	494	17 %	746	18 %

Tabell 3.2 Eksisterende boliger finansiert med grunnlån til kjøp, etter energimerke, 1. halvår 2012 og 2013

	2. halvår 2012		2. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger i alt	201	100 %	296	100 %
Boliger med energimerke 'A'				
Boliger med energimerke 'B'	6	3 %	26	9 %
Boliger med energimerke 'C'	14	7 %	33	11 %
Boliger med energimerke 'D'	8	4 %	5	2 %
Boliger med energimerke 'E'	80	40 %	9	3 %
Boliger med energimerke 'F'	26	13 %	3	1 %
Boliger med energimerke 'G'			8	3 %
Ingen info om energimerke	67	33 %	212	72 %

Energimerking av bygninger er styrt av energimerkeforskriften som trådte i kraft 1. januar 2010. Energimerket oppsummerer energitilstanden for bygningen med en energikarakter og en oppvarmingskarakter. Energikarakteren blir gitt ut ifra beregnet levert energibruk pr. kvm. I beregningen er både de brukravhengige parameterne og klima normalisert for å uttrykke bygningen og de tekniske installasjoners tilstand og ikke brukeren. Energikarakterskalaen går fra A - G og er lagd slik at bygninger som oppfyller minimumskravene i TEK 07, men som ikke benytter solenergi eller varmepumpe til oppvarming, under normale forhold vil få karakteren C eller D. Energikarakter A og B er normalt forbeholdt bygninger hvor det er gjort investeringer utover byggeforskriftenes krav. Oppvarmingskarakterskalaen går fra rød til grønn i fem trinn og uttrykker i hvor stor grad bygningen er utstyrt for å bruke fornybare energikilder annet enn elektrisitet til oppvarming av rom og vann. Oppvarming med elektrisitet eller olje gir dermed rød oppvarmingskarakter.

Tabell 3.3 Nye boliger finansiert med grunnlån til oppføring etter hvordan energikravene er ivaretatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til oppføring	2 983		4 273	
Boliger med miljø/energikriterier	2 968	99 %	3 845	90 %
<i>Nye energikriterier</i>				
Lavenergihus klasse 1	790	26 %	824	19 %
Passivhus	329	11 %	355	8 %
Boliger med "skjerpet tiltaksmodell"	543	18 %	1 101	26 %
Boliger med "omfordelt tiltaksmodell"	1 034	35 %	1 565	37 %
Passivhus +	13	0 %	0	0 %
<i>Gamle energikriterier</i>				
Energibesparing mer enn 40 prosent	159	5 %	0	0 %
Energibesparing mellom 20-40 prosent	84	3 %	0	0 %
Energibesparing mindre enn 20 prosent	16	1 %	0	0 %

Tabell 3.4 Eksisterende boliger finansiert med grunnlån til utbedring etter hvordan energikravene er ivaretatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til utbedring	2 119		2 994	
Eksisterende boliger med miljø/energi-kriterier	2 081	98 %	2 667	89 %
<i>Nye energikriterier</i>				
Lavenergihus klasse 1			240	8 %
Annet energiltak utbedring	1 494	71 %	2 426	81 %
Boliger med "omfordelt tiltaksmodell"	65	3 %	1	0 %
Boliger med "skjerpet tiltaksmodell"	143	7 %	0	0 %
<i>Gamle energikriterier</i>				
Energibesparing mer enn 40 prosent	379	18 %	0	0 %
Energibesparing mellom 20-40 prosent	0	0 %	0	0 %
Energibesparing mindre enn 20 prosent	0	0 %	0	0 %

Tabell 3.5 Eksisterende boliger finansiert med grunnlån til kjøp, etter hvordan energikravene er ivaretatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til kjøp	201		296	
Utleieboliger med miljø/energi-kriterier	10	5 %	3	1 %
<i>Nye energikriterier</i>				
Annet energiltak utbedring	2	1 %	3	1 %
Boliger med "omfordelt tiltaksmodell"	0		0	0 %
Boliger med "skjerpet tiltaksmodell"	8	4 %	0	0 %
<i>Gamle energikriterier</i>				
Energibesparing mer enn 40 prosent	0		0	0 %
Energibesparing mellom 20-40 prosent	0		0	0 %
Energibesparing mindre enn 20 prosent	0		0	0 %

Energieffektivisering i eksisterende boligmasse

Det største potensialet for energieffektivisering i boligmassen ligger i eksisterende boliger. Dette påpekes både av internasjonale og nasjonale rapporter og analyser. Husbanken har finansiert ca. halvparten av eksisterende boliger i Norge. Rapporten *Energieffektivisering av bygg* («Arnstadrapporten») fra KRD og rapporten *Energieffektivisering* fra Lavenergiutvalget (OED) anslår at det er mulig å halvere energibruken i bygninger innen 2040, det vil si en nedgang fra om lag 80 TWh i året til 40 TWh i året. Det er videre vurdert som realistisk å redusere energibruken i bygninger med 10 TWh i året innen 2020, hvorav mesteparten av besparelsen må hentes ut ved energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse. Når vi nærmer oss 2040 vil effekten av bedre energistandard i nybygg få økt betydning.

Husbanken har utarbeidet en strategi for energieffektivisering i eksisterende boligmasse. Husbanken skal samarbeide internasjonalt med utvalgte aktører og prosjekter og følge trender og utvikling med betydning for norsk boligpolitikk. Internasjonale prosjekter, utredninger og informasjon om politiske diskusjoner kan gi viktig input til arbeidet med energieffektivisering i boligmassen i Norge. Nasjonalt og regionalt skal Husbanken særlig samarbeide med støtte foregangsaktører i kommuner, bransje, forskning og undervisning.

Husbanken har gjennom sin historiske regionale tilstedeværelse stor kontaktflate både mot kommuner, bransje og sluttbrukere og kan spille en viktig rolle i spredning av kunnskap, ambisjoner, kompetanse og forbildeprosjekter. Husbanken har som eneste aktør fokus en helhetlig tilnærming hvor energieffektivisering og universell utforming ses i sammenheng. Dette har vist seg nyttig i samarbeidsprosjektet Brrettslaget hvor Husbanken har deltatt sammen med Enova og NBBL. Forskningsprosjektet REBO peker også på samme forhold. Husbankens grunnlån har et helhetlig fokus og vil også for eksisterende boliger være et viktig virkemiddel for å redusere den økonomiske risikoen knyttet til forbildeprosjekter og en spredning av energieffektivisering i eksisterende bebyggelse. Denne helhetlige tilnærmingen kommer også til uttrykk i tilskuddet rettet mot tilstandsanalyser i borettslag og sameier. Kompetansetilskuddet er også særegent for Husbanken og har de siste årene gradvis rettet seg mer mot eksisterende bebyggelse. Husbanken deltar også i en søknad til Forskningsrådet med målsetting om å etablere et forskningsprosjekt rettet mot energioppgradering av småhus, med særlig fokus på typehus. Husbanken har siden år 2000 initiert, deltatt i og i noen tilfelle ledet nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter på tema energi og miljø. Husbanken har derfor et stort potensial for å gi viktige bidrag i det nasjonale arbeidet for energieffektivisering i bygningsmassen. Det er avgjørende for måloppnåelsen at offentlige virkemidler rettet mot energieffektiv rehabilitering er samordnet. Enova har i andre kvartal 2013 lansert en ny ordning for oppgradering av boliger. Husbanken har deltatt i en innledende workshop i dette arbeidet og ser at det her gis en mulighet for at Enova, Husbanken og NVE framstå samlet i arbeidet med energieffektivisering i eksisterende bebyggelse. Samarbeid med DIBK kan eksempelvis skje gjennom regelmessig kontakt blant annet i det nyopprettede samarbeidsforum og gjennom deltakelsen i Lavenergiprogrammet.

Husbanken kan også bidra til at kommunene går foran med eksempler på ambisiøs oppgradering. Dette kan for eksempel gjøres gjennom det regionale arbeidet og gjennom deltakelse i prosjekter som Framtidens Byer og ved at energieffektivisering settes på dagsorden i samarbeidsavtaler med kommuner. For nye bygg ser vi nå for eksempel at Jevnaker kommune gir 70 % rabatt på byggesaksgebyret for passivhus og at Oslo, Drammen og Jevnaker gir 50 % rabatt. Noen kommuner har også vedtatt å innføre passivhusstandard i egne bygg; Oslo kommune fra 2014, Stavanger kommune fra 2013 og Asker kommune fra 2011. Dette viser at mange kommuner kan og vil spille en viktig rolle i arbeidet med energieffektivisering. Utbredelsen av Blakstadmodellen med bygging av passivhus for vanskeligstilte tyder på det samme. Her er det et samarbeid mellom kommunen som byggherre og videregående skoler som utførende.

3.2 Arbeidsmål 4.2 Økt antall universelt utformede boliger, bygg og uteområder

Et viktig mål for regjeringen er å øke antallet universelt utformede boliger, bygninger og uteområder, samt øke bevissthet og kunnskap om universell utforming blant sentrale faggrupper involvert i byggeprosessen, kommuner og forbrukere. Målet er at bolig- og bygningsmassen skal brukes av alle. For å oppnå dette er universell utforming en viktig strategi. Universell utforming innebærer at boliger og bygninger i størst mulig grad skal kunne benyttes av alle uten spesiell tilrettelegging eller spesielløsninger.

Husbanken skal bidra til at antallet boliger, bygninger og boområder som utformes etter prinsippet om universell utforming øker. Dette målet skal nås ved hjelp av økonomiske og juridiske virkemidler, samt en styrket satsing på informasjon og kompetanseheving blant sentrale aktører og brukere flest.

Tabell 3.6 Nye boliger finansiert med grunnlån til oppføring etter hvordan krav til universell utforming er ivaretatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til oppføring	2 983		4 273	
Nye boliger med uu-kriterier	2 833	95 %	3 741	88 %
Boliger med dispensasjon	150	5 %	532	12 %
<i>Nye uu-kriterier</i>				
Livsløpsbolig	1 963	66 %	2 116	50 %
Universelt utformet bolig	245	8 %	1 330	31 %
Boliger forberedt uu	320	11 %	276	6 %
<i>Gamle uu-kriteier</i>				
Livsløps-standard	198	7 %	19	-
Besøk-standard	107	4 %	-	-

Som det fremgår av tabellen over har 532 boliger som ble finansiert med grunnlån til oppføring, fått unntak fra krav om universell utforming. Nesten alle boliger som har fått dispensasjon er studentboliger. I tillegg fikk én «akuttbolig» dispensasjon.

Tabell 3.7 Eksisterende boliger finansiert med grunnlån til utbedring etter hvordan krav til universell utforming er ivaretatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til utbedring	2 119		2 994	
Eksisterende boliger med uu-kriterier	1 204	57 %	2 653	89 %
Boliger med dispensasjon	915	43 %	341	11 %
<i>Nye uu-kriterier</i>				
Livsløpsbolig	90	4 %	28	1 %
Annet nivå uu-tiltak utbedring	1 113	53 %	2 392	80 %
Boliger forberedt uu			224	7 %
Universelt utformet bolig			9	-
Disp. distrikt hensyn				
<i>Gamle uu-kriteier</i>				
Livsløps-standard	1	1 %	-	-
Besøk-standard	-	-	-	-

Tabell 3.8 Eksisterende boliger finansiert med grunnlån til kjøp etter hvordan krav til universell utforming er ivarettatt, 1. halvår 2012 og 2013

	1. halvår 2012		1. halvår 2013	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Boliger som har fått tilsagn om grunnlån til kjøp	201		296	
Utleieboliger med uu-kriterier	10	5 %	12	4 %
Boliger med dispensasjon	191	95 %	284	96 %
<i>Nye uu-kriterier</i>				
Livsløpsbolig	8	4 %	12	4 %
Annet nivå uu-tiltak utbedring	2	1 %	-	-
<i>Gamle uu-kriterier</i>				
Livsløps-standard	-	-	-	-
Besøk-standard	-	-	-	-

Status og fremdrift i arbeidet med Statens kartverk

Arbeidsgruppen som har utredet en utvalgsbasert rutine for innsamling av grunndata som basis for å lage indikatorer, leverte rapport og anbefaling til Miljøverndep/KRD i desember 2012. Dette er for tiden til vurdering i departementene.

Satser stort på heis i Årdal

Årdal Boligbyggelag er i gang med en storstilt satsing på heis. Etterinnstallering av tilsammen 16 heiser fordelt på to borettslag er igangsatt. Heisene skal stå klare innen utgangen av 2013. Husbanken har bevilget 20 mill. kroner i tilskudd til prosjektene. Pilotprosjektet har blitt til i samarbeid med Årdal Boligbyggelag, NBBL, Årdal kommune, NAV, Hjelpemiddelsentralen og Husbanken. Flere av borettslagene er interesserte i å installere heis, og nå er de to første i gang. I Sauekvei borettslag skal det installeres fire heiser, mens det i Flotane borettslag skal installeres tolv heiser.

Samarbeid med NAV Hjelpemiddelsentral

Det har vært et mål med pilotprosjektet å synliggjøre den samfunnsøkonomiske gevinsten ved å etterinstallere permanente heiser istedenfor å sette opp og demontere trappeheiser etter behov. Samarbeidet med Hjelpemiddelsentralen har resultert i en prøveordning der midler til trappeheis har blitt overført til etablering av de permanente heisene.

Eldre boligblokker

Boligbyggelaget har 22 borettslag i Øvre Årdal og åtte på Årdalstangen – til sammen over 750 leiligheter. En stor del av leilighetene er lokalisert i 3-etasjer blokker fra 1950 - 1967 uten heis. Mange av beboerne i blokkene er eldre personer, flere med behov for hjemmetjenester. Etterinnstallering av heis i borettslag gjør hverdagen enklere for alle beboere uavhengig av alder, og gjør det mulig for flere å kunne bli boende hjemme lengre.

3.3 Arbeidsmål 4.3 Flere steder med god byggeskikk og godt bomiljø

God byggeskikk handler om gode stedskvaliteter og et godt bomiljø. Dette innebærer blant annet å bygge energieffektivt, miljøvennlig og universelt utformet. Byggeskikk handler om utearealer, offentlige rom, bygningsmiljøer om bygningen selv. Husbanken definerer god byggeskikk som "en kvalitet ved de bygde omgivelser der hensyn til fysisk og sosialt livsmiljø, ressursbruk/energi, universell utforming og estetikk inngår i en stedlig helhet".

Områdeløft er en helhetsorientert satsing i områder med særlige levekårsutfordringer. Områdeløft innebærer en langsiktig satsing basert på gjensidig og forpliktende samarbeid mellom kommunen og Husbanken. Områdeløft skal bidra til gjennomføring av et helhetlig, varig, og lokalt forankret områdeutviklingsarbeid, i en utvalgt del av kommunen. Basert på lokale utfordringer kan både fysiske og sosiale tiltak gjennomføres.

Husbanken har i første halvår utarbeidet en ny programbeskrivelse for områdeløft.

Husbankens områdeløft i Groruddalen (Oslo)

I første halvår ga Husbanken totalt 39,6 mill. kroner i tilsagn til denne satsingen, fordelt med 32,4 mill. kroner til områdeløft og 7,2 mill. kroner som bomiljøtilskudd. Det gjenstår derved 0,4 mill. kroner av tilsagnsrammen øremerket Groruddalen i 2013.

Satsingen ble i 2012 utvidet med fire nye områdeløft: på Lindeberg i Bydel Alna, Linderud i Bydel Bjerke, Ammerud i Bydel Grorud og i Stovner senterområde i Bydel Stovner. Husbanken ga i mars 2013 tilsagn om totalt 8,3 mill. kroner i tilskudd til gjennomføring av andre fase av denne satsingen.

Syvende og siste fase i satsingen med områdeløft på Furuset i Bydel Alna, Veitvet-Sletteløkka i Bydel Bjerke, Romsås i Bydel Grorud og Haugenstua i Bydel Stovner ble igangsatt i første kvartal 2013. Husbanken ga i mars 14,4 mill. kroner i tilsagn til dette arbeidet, fordelt med 3,75 mill. kroner til Furuset, 4,7 mill. kroner til Veitvet-Sletteløkka, 800 000 kroner til Romsås og 5,1 mill. kroner til Haugenstua.

Husbanken ga i mars tilsagn om 3,5 mill. kroner til andre etappe i utvikling av bydelsparken Verdensparken på Furuset i Bydel Alna. Arbeidet som støtter opp under satsingen med områdeløft på Furuset er planlagt ferdig i løpet av året. Hele parken skal ferdigstilles i løpet av 2014.

Husbanken deltar med observatører i samtlige områdeløft for å følge opp og kvalitetssikre satsingene.

Husbanken ga i tillegg 460 000 kroner i tilsagn til etablering av en skulpturpark på Rommensletta. Dette prosjektet støtter opp under områdeløftet på Haugenstua. Parken utvider tilbudet i Sneglehuset lekeparksområde som Husbanken tidligere har gitt tilskudd til.

Husbanken arrangerte i januar 2013 i samarbeid med Plankontoret for Groruddalen en studietur til Malmø og København for å høste erfaringer fra områdebaserte satsinger i disse byene. Turen samlet 50 deltakere fra Bergen kommune, Trondheim kommune, Oslo kommune, de fire bydelene i Groruddalen, IMDi, Kommunal- og regionaldepartementet, samt Miljøverndepartementet, hovedsakelig på ledernivå.

Bomiljøtilskudd

Det ble gjennomført en søknadsrunde i 1. kvartal med søknadsfrist 1. februar. Som resultat av denne ble det gitt 3,8 mill. kroner i tilskudd fordelt på syv prosjekter. Brorparten av midlene gikk til oppgradering av utearealer i borettslag. Det var også et boligsameie blant tilskuddsmottakerne og oppgradering av et felleslokale blant tiltakene. Tilsagnene varierer i størrelse fra 42 000 kroner til 2 mill. kroner.

Husbankens områdeløft i Årstad, Indre Laksevåg og Ytra Arna (Bergen)

Arbeidet med områdeløftene i Bergen kommune er i ulike faser. Bydelen Solheim, Løvestakksiden har i flere år gjennomført områderettede aktiviteter. Her er områdeløftaktivitetene knyttet til gjennomføring av programmet "Ny energi rundt Damsgårdssundet 2007-2013" som fokuserer på demokrati, medvirkning og ansvar,

boligprogram, bolig og områdeforvaltning, kvalitet, miljø, energi og universell utforming, mm. I indre Laksevåg er det utviklet et handlingsprogram som beskriver området og de utfordringer som området står overfor. Det er gjort en kartlegging av mulige samarbeidsaktører i området, og skissert fysiske og sosiale tiltak. I og med områdeløftet fortsatt er i startfasen, må det arbeides videre med tiltakene, og det er utarbeidet en handlingsplan for 2013. I Ytre Arna er det utviklet et handlingsprogram for 2013-2017 der området og dets utfordringer beskrives. Det er planlagt fysisk opprustning for å gjøre hele området universelt tilgjengelig. Det er også gjennomført en kartlegging av mulige samarbeidsaktører i området.

Mens tiltakene i Solheim nord er aktivitetorientert er mye av områdeløftarbeidet i Indre Laksevåg og i Ytre Arna fremdeles på planstadiet. I disse områdene er det arrangert beboermøter og det er nedsatt egne arbeidsgrupper relatert til lokale utfordringer. Mye av arbeidet spesielt i Ytre Arna handler om fysiske tiltak knyttet til trafikkikkerhet, lyssetting og andre trygghetsskapende tiltak.

Husbankens områdeløft i Saupstad-Kolstad (Trondheim)

Husbanken er i løpende dialog med Trondheim kommune rundt slutføringen av arbeid med "Statusdokument Saupstad-Kolstad" og "Områdeprogram for Saupstad-Kolstad 2013-2020". Sistnevnte ble politisk behandlet i Trondheim bystyre i mai der det var full oppslutning rundt områdeprogrammet for bydelen. Dette er et startskudd for et langsiktig områdeløftsarbeid i bydelen.

Husbanken har hatt et samarbeidsmøte med IMDI om områdeløftarbeidet, der det ble utvekslet informasjon om aktiviteter, samt en diskusjon rundt arbeidsområder av felles interesse. Det har også vært møter med Direktoratet for naturforvaltning for å se på muligheter for samarbeid rundt deres Nærmiljøsatsing og Husbankens innsats i Områdeløft Saupstad-Kolstad.

Husbanken har også gjennomført interne programsamlinger med deltakere fra de tre områdeløftprogrammene i Oslo, Bergen og Trondheim for å dele mest mulig kunnskap og erfaringer om lignende problemstillinger.

4. Åpen, brukervennlig og velfungerende forvaltning av virkemidler og effektiv og brukerorientert forvaltning

Økt bruk av Husbankens nettsider

Stadig flere finner veien til Husbankens nettsider. Ved årsslutt viste tallene at langt flere hadde besøkt husbanken.no i 2012 enn i 2011, og så langt ser denne trenden ut til å fortsette i 2013. Antall unike besøk har økt med 17 prosent sammenliknet med 1. halvår 2012. Andelen besøk fra mobile enheter fortsetter å øke, fra syv til 16 prosent, og understreker viktigheten av å utarbeide nettsider som er tilpasset dette formatet. Husbanken har optimalisert nettstedet for mobilt bruk.

Tabell 4.1 Aktivitet på www.husbanken.no

	1. halvår 2012	1. halvår 2013	Endring 1. halvår 2012 – 1. halvår 2013
Totalt antall unike besøkere	307 896	361 721	+17 %
Gjennomsnittlig antall besøk pr uke	22 055	24 878	+13 %
Gjennomsnittlig antall sidevisninger pr uke	101 427	108 766	+7 %
Gjennomsnittlig antall sidevisninger pr besøk	4,6	4,4	-5 %
Gjennomsnittstid pr besøk	3:37	3:28	-4 %
Andel nye besøkere	48 %	51 %	+5 %
Andel mobilt besøk	7 %	16 %	+130 %
Andel direkte besøk (kommer ikke fra andre nettsteder)	42 %	43 %	+2 %
Andel besøk fra søkesider (Google, Kvasir, osv.)	33 %	40 %	+22 %
Andel besøk fra andre nettsteder	25 %	17 %	-32 %

Kunnskapsformidling

Pr. 1. halvår 2013 har Husbankens regionkontorer gjennomført 406 møter, seminarer, nettverkssamlinger, fagdager eller andre aktiviteter rettet mot eksterne deltakere. Økningen fra 1. halvår 2012 til 1. halvår 2013 skyldes hovedsakelig forbedrede rapporteringsrutiner. Rundt 9 549 personer har deltatt på disse arrangementene i regi av Husbanken.

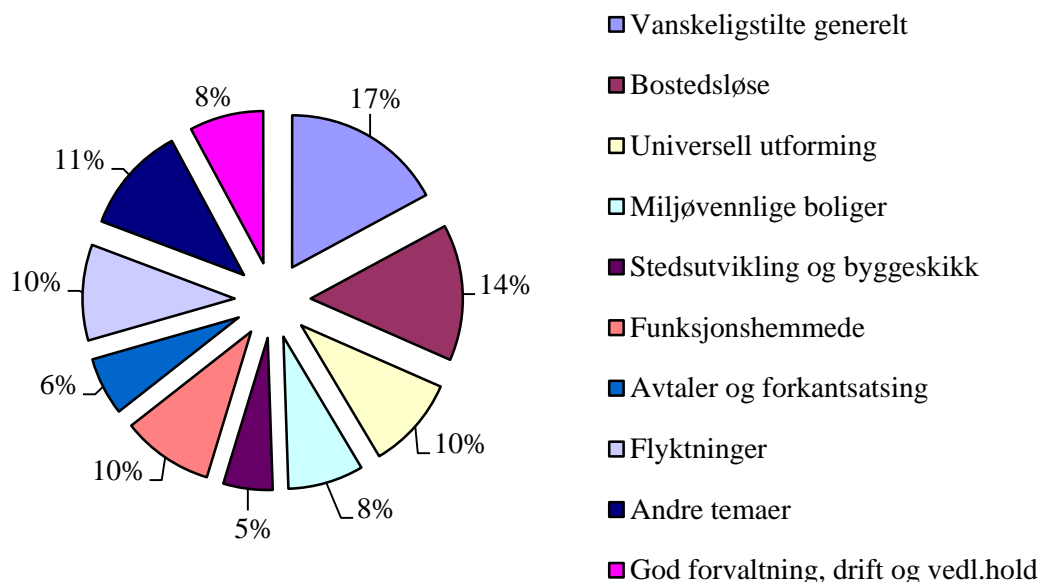
Tabell 4.2 Deltakere på husbankarrangementer fordelt på type arrangement, 1. halvår 2013

	1. halvår 2012				1. halvår 2013			
	Antall arrangem.	Andel arrangem.	Antall deltakere	Andel deltakere	Antall arrangem.	Andel arrangem.	Antall deltakere	Andel deltakere
Totalt	196	100 %	4 531	100 %	406	100 %	9 549	100 %
Seminarer og konferanser	30	15 %	1 682	37 %	66	16 %	3 834	40 %
Andre arrangementer	40	20 %	633	14 %	60	15 %	952	10 %
Informasjonsmøter	88	45 %	868	19 %	141	35 %	1 931	20 %
Opplæring og kurs	14	7 %	507	11 %	37	9 %	637	7 %
Nettverksmøter	11	6 %	287	6 %	62	15 %	887	9 %
Fagdager	8	4 %	211	5 %	24	6 %	697	7 %
Befaringer	-	0 %	-	0 %	4	1 %	54	1 %
Ikke spesifisert	5	3 %	343	8 %	12	3 %	557	6 %

Figur 4.1 viser fordelingen av arrangementer på boligpolitiske satsingsområder. Arrangementer med fokus på vanskeligstilte på boligmarkedet generelt utgjorde 17 prosent av arrangementene i 1. halvår 2013, mens

arrangementer med fokus på bostedsløse utgjorde 14 prosent. Arrangementer med fokus på flyktninger, funksjonshemmede og universell utforming utgjorde henholdsvis 10 prosent hver. Flere av møtene er sendt direkte på Husbankens webtv. Seertallene ligger mellom 100 og 300 per sending.

Figur 4.1 Husbankarrangementer etter tema, per 1. halvår 2013

Tabell 4.3 Gitte tilsagn og utbetalt tilsagn på tilskuddspostene, 1. halvår 2013

Formål	Gitte tilsagn 1. halvår 2013			Utbetalte tilsagn 1. halvår 2013*)
	Antall saker	Antall boliger	Tilsagnsbeløp	Beløp utbetalt
Tilskudd til utleieboliger	101	285	144 800 000	202 146 000
Tilskudd til etablering**	227	0	313 500 000	119 700 000
Tilskudd til tilpasning**	254	0	84 000 000	13 700 000
Kompetansetilskudd boligsosialt	111	0	76 800 000	19 812 883
Kompetansetilskudd bærekraft, bolig- og byggkvalitet	41	0	13 300 000	6 487 607
Investeringsstilskudd		995	1 038 800 000	393 237 033
Tilskudd til studentboliger			252 200 000	81 140 000

*) kan inneholde utbetaling til saker som har fått tilsagn fra tidligere år

**)Tilsagn er gitt av Husbanken til kommunene. Kommunene utbetaler tilskudd.

Tabell 4.4 Saksbehandlingstid for alle sakstyper, per 1. halvår 2013

Formål/Ordning	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid 1. halvår 2012* (antall dager)	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid 1. halvår 2013 (antall dager)
Grunnlån til oppføring	44	62
Grunnlån til utbedring	42	59
Grunnlån til utleieboliger	44	46
Tilskudd til utleieboliger	31	40
Prosjekteringstilskudd	14	10
Tilskudd til tilstandsvurdering	10	16

* På grunn av retting av en feil er tallene for 2012 blitt endret. De nye tallene avviker derfor fra tidligere publiserte tall.

Økningen i saksbehandlingstiden skyldes hovedsakelig stor etterspørsel etter Husbankens finansielle virkemidler. Det har i 1. halvår 2013 vært spesielt stor etterspørsel etter grunnlån.

Klagesaker for alle sakstyper

I 1. halvår 2013 behandlet Husbankens klagenemd 14 saker, mot 11 saker 1. halvår 2012. I én sak fikk klager medhold av klagenemda, i de resterende 13 sakene ble avslag på søknad om grunnlån og bostøtte opprettholdt. Til sammenlikning ga klagenemda medhold i to klagesaker i 1. halvår 2012.

Evalueringer på Evalueringsportalen

Det ligger nå 54 rapporter i Evalueringsportalen der Husbanken er oppdragsgiver, av dette ble 27 rapporter lagt ut medio 2012 og fem rapporter våren 2013.

5. Andre politikkområder

5.1 Investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser

Ved utgangen av 2. kvartal i år hadde det kommet inn forespørsler om investeringstilskudd til i alt 1 603 boenheter, fordelt på 802 omsorgsboliger og 801 sykehjemsplasser. Det ble levert inn søknad om tilskudd til i alt 1 040 boenheter, 561 omsorgsboliger og 479 sykehjemsplasser. Tilsagn om tilskudd er gitt til 995 boenheter, fordelt på 473 omsorgsboliger og 522 sykehjemsplasser. I tillegg er det gitt tilsagn til i alt 9 260 kvadratmeter fellesareal. Antall søknader og tilsagn er dermed på et markert høyere nivå i 1. halvår i år enn på samme tid i 2012, da det ble gitt tilsagn til 606 boenheter.

Siden ordningen ble innført i april 2008 er det gitt tilsagn om tilskudd til i alt 7 245 boenheter, om lag 60 prosent av det opprinnelige måltallet på 12 000 boenheter. Tilsagnene fordeler seg på 3 328 omsorgsboliger og 3 917 sykehjemsplasser, samt vel 56 000 kvadratmeter fellesareal.

Tabell 5.1 Investeringstilskudd: Forespørsler, søknader, tilsagn og utbetalinger, 2008 – i dag (boenheter)

	Hele perioden (2008 - i dag)				1. halvår 2013			
	Fore-spørsel	Søknad	Tilsagn	Utbetalt	Fore-spørsel	Søknad	Tilsagn	Utbetalt
Hele landet	15 020	7 507	7 245	4 077	1 603	1 040	995	546
Fylke:								
. Østfold	970	525	515	283	44	50	105	52
. Akershus	1 387	644	637	382	114	119	220	88
. Oslo	1 359	254	200	200	245	54	-	67
. Hedmark	514	245	245	196	31	18	18	-
. Oppland	1 044	365	359	139	355	84	98	8
. Buskerud	768	365	365	245	181	10	10	14
. Vestfold	869	578	578	270	5	117	117	38
. Telemark	491	331	331	111	4	30	30	23
. Aust-Agder	190	141	141	61	4	-	-	-
. Vest-Agder	423	338	307	274	42	32	1	1
. Rogaland	1 283	577	545	301	40	35	3	18
. Hordaland	986	643	584	440	126	160	101	131
. Sogn og Fjordane	426	107	95	42	49	21	9	-
. Møre og Romsdal	692	469	469	219	41	39	39	21
. Sør-Trøndelag	1 118	764	756	314	-	91	91	67
. Nord-Trøndelag	480	258	258	179	81	-	-	6
. Nordland	1 228	393	365	159	131	81	61	6
. Troms Romsa	413	251	251	135	36	16	16	-
. Finnmark Finnmark	379	259	244	127	74	83	76	6

Tabell 5.2 Investeringstilskudd, status pr 30. juni 2013

	Måltall ¹	Boenheter med foreløpig søknad i alt ²	Boenheter med foreløpig søknad i søknad i dag ³	Boenheter der søknad er levert eller behandlet ⁶	Boenheter med søknad som ennå ikke er behandlet	Boenheter med tilsagn i alt ⁷	Tilsagn i prosent av måltall ⁸	Boenheter med utbetalt tilskudd i alt ⁹	Annulerte boenheter i alt ¹⁰	Avvik i antall boenheter mellom foreløpig og endelig søknad ¹¹
Hele landet	12 000	15 020	2 597	1 371	208	7 245	60,4	4 077	2 159	848
Fylke:										
. Østfold	700	970	80	42	10	515	73,6	283	201	60
. Oslo og Akershus	2 500	2 746	1 181	137	54	837	33,5	582	433	97
. Hedmark	530	514	89	-	-	245	46,2	196	142	4
. Oppland	500	1 044	369	92	6	359	71,8	139	229	-5
. Buskerud	640	768	66	173	-	365	57,0	245	120	16
. Vestfold	590	869	2	-	-	578	98,0	270	144	145
. Telemark	440	491	14	48	-	331	75,2	111	23	75
. Aust-Agder	280	190	20	5	-	141	50,4	61	15	-1
. Vest-Agder	420	423	6	31	-	307	73,1	274	9	44
. Rogaland	950	1 283	51	287	32	545	57,4	301	89	112
. Hordaland	1 180	986	66	89	59	584	49,5	440	77	61
. Sogn og Fjordane	300	426	129	46	12	95	31,7	42	11	48
. Møre og Romsdal	650	692	69	47	-	469	72,2	219	67	6
. Sør-Trøndelag	700	1 118	-	22	-	756	108,0	314	215	104
. Nord-Trøndelag	360	480	81	11	-	258	71,7	179	130	-
. Nordland	660	1 228	260	281	28	365	55,3	159	151	62
. Troms Romsa	410	413	45	19	-	251	61,2	135	78	20
. Finnmark Finnmarkku	190	379	69	41	7	244	128,4	127	25	-

Merknader til tabellen

- 1) Måltall for antall boenheter i fylket innen 2015. F.o.m. 2011 har man gått bort fra måltallstiankegangen
- 2) Totalt antall boenheter med innledende forespørsel om tilskudd. I perioden 2008-2010 gjaldt dette foreløpige søknader til fylkesmannen
- 3) Antall boenheter som har status som forespørsel (foreløpig søknad ubehandlet av fylkesmannen for saker fra 2010 og tidligere)
- 4) Antall boenheter satt på vent av fylkesmannen (2008-2010). Dette er saker der kravene er oppfylt, men som ikke er prioritert for tilskudd
- 5) Antall boenheter med avslag hos fylkesmannen (2008-2010)
- 6) Antall boenheter som er godkjent av fylkesmannen, og der endelig søknad enten ikke er levert ennå eller søknaden er ikke behandlet av Husbanken
- 7) Totalt antall boenheter godkjent for tilskudd av Husbanken
- 8) Andel av måltallet som er godkjent for tilskudd
- 9) Totalt antall boenheter som er ferdigstilt og der tilskuddet er utbetalt
- 10) Totalt antall boenheter der søknaden er annullert, enten av søker selv eller av Husbanken
- 11) Antall boenheter i avvik mellom forespørsel og endelig søknad

Tabell 5.3 Investeringstilskudd: Boenheter med tilsagn pr. målgruppe

	Hele perioden (boenheter)	1. halvår 2013	Andel hele perioden (prosent)	Andel 1. halvår 2013 (prosent)
Totalt	7 245	995	100,0	100,0
Målgruppe:				
. Demente*	2 547	283	35,2	28,4
. Psykisk utviklingshemmede	1 009	103	13,9	10,4
. Personer med annen funksjonshemming	790	123	10,9	12,4
. Personer med psykiske lidelser	275	22	3,8	2,2
. Personer med rus- og psykiatriproblematikk	43	5	0,6	0,5
. Andre*	2 581	459	35,6	46,1

* Dette angir antall boenheter der demente er oppført som målgruppe for det aktuelle prosjektet – alle boenheter som er godkjent for tilskudd er i utgangspunktet tilrettelagt for dement.

** Gruppen «andre» omfatter stort sett utelukkende eldre over 67 år som ikke kommer inn under noen av de andre gruppene.

Tabell 5.4 Investeringstilskudd: Boenheter med tilsagn pr. aldersgruppe

	Hele perioden (boenheter)	1. halvår 2013	Andel hele perioden (prosent)	Andel 1. halvår 2013 (prosent)
Totalt	7 245	995	100,0	100,0
Aldersgruppe:				
. Under 25 år	575	66	7,9	6,6
. F.o.m. 25 år t.o.m. 67 år	1 037	88	14,3	8,8
. Over 67 år	5 633	841	77,8	84,5

Tabell 5.5 Investeringstilskudd: boenheter med tilsagn pr. plasstype

	Hele perioden (boenheter)	1. halvår 2013	Andel hele perioden (prosent)	Andel 1. halvår 2013 (prosent)
Totalt	7 245	995	100,0	100,0
Plasstype:				
. Korttid	1 205	187	16,6	18,8
. Langtid	6 040	808	83,4	81,2

Tabell 5.6 Investeringstilskudd: Boenheter med tilsagn etter type tiltak

Type tiltak	Hele perioden			1. halvår 2013		
	Totalt*	Omsorgsboliger	Sykehjemsplasser	Totalt	Omsorgsboliger	Sykehjemsplasser
. Oppføring	5 912	2 906	3 006	920	423	497
. Utbedring	1 202	339	863	26	26	0
. Ombygging	2 228	738	1 490	140	15	125
. Kjøp og utbedring	46	43	3	10	10	-
. Nybygg	172	80	92	33	33	-
. Eksisterende bygg	63	3	60	-	-	-

* Kolonnesummen her blir høyere enn tilsagnstallene i de øvrige tabellene, fordi mange prosjekter omfatter flere typer tiltak. Denne tabellen oppsummerer antall boenheter i prosjekter som omfatter et eller flere tiltak, og det vil derfor være en del dobbelttelling i denne tabellen.

5.2 Studentboliger

Normalt blir hele tilsagnsbeløpet utdelt i februar, men i revidert nasjonalbudsjett for 2013 ble det satt av ytterligere 100 mill. kroner til studentboliger. Pr 30. juni 2013 har Kunnskapsdepartementet gitt tilsagn for 350,2 mill. kroner i tilskudd til studentboliger. Dette utgjorde 1 483 hybelenheter over 30 prosjekter. Totalt utbetalt beløp i første halvår 2013 var 81,6 mill. kroner. Dette er noe lavere enn tidligere år, der vi i 1. halvår 2011 og 2012 hadde utbetalt hhv. 106,1 mill. kroner, og 140,9 mill. kroner.

5.3 Rentekompensasjon til skolebygg og svømmehall

Ved utgangen av første halvår 2013 hadde Husbanken registrert i alt 2 144 prosjekter fordelt på 1 323 skoler. Bredbånd inngår i 704 prosjekter, og funksjonshemmedes behov er spesielt ivaretatt i 1 092 prosjekter i henhold til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler med videre. Prosjekter som ikke er spesielt rettet mot funksjonshemmedes behov, ivaretar behovet til flere brukergrupper. Rentekostnader for hele 20-årsperioden blir dekket årlig med utgangspunkt i beregnet snitt av flytende rente for det enkelte år. Rentekompensasjonen blir i hovedsak utbetalt en gang per år, nærmere bestemt i desember.

5.4 Rentekompensasjon kirkebygg

Totalt er det gitt tilsagn for eller godkjent grunnlag for rentekompensasjon for i alt 2,9 mrd. kroner ved utgangen av 2012. Det er ingen ny investeringsramme for 2013. Kommunene/kirkeeier må selv finansiere prosjektene uten særskilt støtte fra staten. Ved utgangen av første halvår var det 294 kommuner som har benyttet ordningen til i alt 816 kirker. I hovedsak gjelder prosjektene bygningsmessige arbeider, elektrisk anlegg og brann-/tyverisikring. Det er også gjennomført utbedring osv. av i alt 110 orgler.

5.5 Barnehagelån

Hovedmålet i barnehagepolitikken er å sikre alle barn et barnehage tilbud av høy kvalitet. Husbanken gir lån til barnehager og bidrar også med informasjon om hvordan man utformer og etablerer en barnehage. Før søknadene behandles i Husbanken, skal kommunene vurdere behovet, bekrefte at barnehagen får tilskudd til kapital og drift, at barnehagen er med i kommunens fremtidige planer for barnehagedrift og anbefale søknaden. I mange av sakene har risikoen vært av en slik karakter at det har vært nødvendig å kreve kommunal garanti eller annen tilleggssikkerhet.

Det er hittil i år gitt tilsagn i 29 saker, med tilsammen 1 805 plasser, for et samlet beløp på 692,4 mill. kroner. Det foreligger i tillegg søknader for 525,2 mill. kroner. Etterspørselen etter lån til barnehage er også i år noe større enn forventet. Det er liten etterspørsel etter lån til utbedring av ventilasjonsanlegg/utearealer, ombygging og utvidelse av eldre barnehager.

5.6 Husleietilskudd

Husleietilskudd gis etter streng behovsprøving til beboere i tidligere husleieregulerte boliger i Oslo. Ordningen er opprettet for perioden 1. januar 2010 – 31. desember 2014 og administreres av Oslo kommune, mens kostnadene deles mellom kommunen og staten. Tilskuddet skal sikre beboerne et visst minstepeløp til livsopphold etter at husleien er betalt. I beregningen kan medregnes husleie inntil 14 500 kroner per måned samt 500 kroner per måned til dekning av energiutgifter. De aktuelle livsoppholdsbeløpene er 7 000 kroner per måned for enslige, 11 000 kroner per måned for husstander med to personer og deretter 2 500 kroner per måned mer for hvert ekstra husstandsmedlem.

Omfanget av ordningen har gått nedover siden utgangen av 2010. Dette skyldes dels at mange mottakere er eldre og at en del dermed faller fra over tid, og dels at satsene i beregningen ligger fast som nominelle beløp. Videre er det strenge krav til botid mv. som gjør at det i liten grad kommer inn nye mottakere. Ved utgangen av første

halvår 2013 hadde ordningen 68 mottakere. Samlet utbetaling i første halvår var 1 768 000 kroner. Gjennomsnittlig månedlig utbetaling per mottaker var 4 300 kroner.

Husbanken har i 1. halvår 2013 bevilget 2 300 000 kroner til Oslo kommune til dekning av statens andel av kostnadene for hele 2013. Eventuelt overskytende beløp forutsettes tilbakebetalt i 2014. Oslo kommunes rapport for tilskuddet for første halvår følger Husbankens halvårsrapport som vedlegg IV og V.

6. Status på budsjett og regnskap

Tabell 6.1 Status på budsjett og regnskap pr 30. juni 2013

Alle beløp er i 1 000 kr

MÅNADLEG RAPPORTERING FRÅ HUSBANKEN*

Kap./post	Tekst	Overført fra 2012	Saldert budsjett 2013	RNB 2013	Nysaldering 2013	Disponibel løyving	Reknesløp per 30.06.2013	Pst. brukt	Tilseignsramme	Gjevne tilsegn per 30.6.2013	Pst. brukt
580.70	Bustøtte, overslagsløyving		2 970 000			2 970 000	1 515 782	51			
581.61	Husleigetilskot	2 500				2 500	2 300	92			
581.70	Bustadetablering i distrikta	20 600				20 600	5 892	29			
581.74	Tilskot til bustad-, by- og områdeutvikling, kan overførast	60 900	29 400			90 300	12 121	13	49 000	39 600	81
	<i>Grunndalen</i>								40 000		
	<i>Bergen</i>								6 500		
	<i>Trondheim</i>								2 500		
581.75	Tilskot til etablering i eigen bustad etablering i eigen bustad tap på startlån		354 300			354 300	313 503	88			
581.76	Tilskot til utleie bustader, kan overførast	48 800	433 800			482 600	202 146	42	488 600	144 800	30
581.77	Kompetansetilskot til berkraftig bustad- og byggekvalitet, kan overførast	15 943	23 800			39 743	6 488	16	16 600	13 300	80
581.78	Bustadossialt kompetansetilskot, kan overførast	31 148	70 700			101 848	19 813	19	79 500	76 900	97
581.79	Tilskot til tilpassing av bustad tilpassing av bustad utgreiing og prosjektering av bustader som skal dekkje spesielle behov utgreiing og prosjektering av burettslag, sameiger og liknande tilstandsrundering av og investering i heis prosjektering av og investering i heis		172 500			172 500	85 949	50			
582.60	Rentekompensasjon - skule- og syrnjeanlegg, kan overførast		439 700			439 700			1 000 000	1 000 000	100
582.61	Rentekompensasjon - kyrkjebygg, kan overførast		49 200			49 200					
586.63	Tilskot til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag		1 013 900			1 013 900					
586.64	Investeringstilskot, kan overførast	829 400	847 800			1 677 200	393 237	23	1 715 000	1 038 800	61
2412.1	Driftsutgifter	3 121	330 500			333 621	178 380	53			
2412.21	Spesielle driftsutgifter	221	12 800			13 021	2 194	17			
2412.45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast		23 200			23 200	7 948	34			
2412.71	Tap på utlånsværksemd		21 000			21 000	3 373	16			
2412.72	Rentesønad		13 000			13 000	6 560	50			
2412.90	Lån frå Husbanken, overslagsløyving grunnlån startlån barnehagelån lån til oppjente, men ikke betalte renter		19 543 000			19 543 000	8 836 529	45	20 000 000	15 108 800	76
							3 288 392		grunnlån	9 859 700	
							4 337 650		startlån	4 556 700	
							472 224		bhg.lån	692 400	
							738 263				
Sum		989 533	26 371 700	-	-	27 361 233	11 592 215	42	23 397 700	17 422 200	74

Kap./post	Tekst	Saldert budsjett 2013	RNB 2013	Nysaldering 2013	Disponibel løyving	Reknesløp per 30.06.2013	Pst. tent inn
5312.1	Gebyr m.m.	13 000			13 000	6 191	48
5312.11	Tilfeldige inntekter	8 000			8 000	1 117	14
5312.90	Avdrag	9 999 000			9 999 000	4 306 124	43
5615.80	Renter	3 601 000			3 601 000	1 778 297	49
Sum		13 621 000	-	-	13 621 000	6 091 729	45

*Endringer på rammer og løyvinger på de ulike ordningene som følger av tillegg til tildelingsbrev, tas med i tabellen for juli måned.

7. Tabellvedlegg

Tidsserier

Tabell 1 Mottatte søknader for utvalgte ordninger, per 2. kvartal 2009–2013

Tabell 2 Godkjenningstall for utvalgte ordninger, per 2. kvartal 2009–2013

Grunnlån til oppføring

Tabell 3 Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til oppføring, per 2. kvartal 2013

Grunnlån til utbedring

Tabell 4 Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til utbedring, per 2. kvartal 2013

Grunnlån til utleieboliger

Tabell 5 Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til utleieboliger, per 2. kvartal 2013

Barnehagelån

Tabell 6 Hovedtall for prosjekter som er godkjent for barnehagelån, per 2. kvartal 2013

Startlån

Tabell 7 Hovedtall for startlån, per 2. kvartal 2013

Tilskudd til etablering

Tabell 8 Hovedtall for tilskudd til etablering, per 2. kvartal 2013

Tilskudd til tilpasning

Tabell 9 Hovedtall for tilskudd til tilpasning, per 2. kvartal 2013

Tilskudd til utleieboliger

Tabell 10 Hovedtall for tilskudd til utleieboliger, per 2. kvartal 2013

Kompetansetilskudd

Tabell 11 Antall saker med boligsosialt kompetansetilskudd etter type formål, per 2. kvartal 2013

Tabell 12 Beløp til boligsosialt kompetansetilskudd etter type formål, per 2. kvartal 2013

Tabell 13 Antall saker med kompetansetilskudd bærekraftig bolig- og kvalitet etter type formål, per 2. kvartal 2013

Tabell 14 Beløp til kompetansetilskudd bærekraftig bolig- og kvalitet etter type formål, per 2. kvartal 2013

Bostøtte

Tabell 15 Hovedtall for husstander som fikk innvilget bostøtte for juni 2013

Tabell 1. Mottatte søknader for utvalgte ordninger per 30. juni 2009–2013
Saker, boliger¹ og totalt og gjennomsnittlig søknadsbeløp

2. kvartal	Antall saker	Boliger i alt	Beløp	Gj.sn.
			søkt totalt, mill. kr.	beløp søkt pr. bolig, hele kr.
Grunnlån til oppføring:				
.2009	712	5 576	8 669,9	1 554 851
.2010	557	3 421	5 422,0	1 584 907
.2011	562	3 442	5 710,6	1 659 100
.2012	527	4 381	8 218,7	1 875 991
.2013	936	6 884	13 276,7	1 928 626
Grunnlån til utbedring:				
.2009	139	3 327	1 378,3	414 291
.2010	116	1 669	493,3	295 562
.2011	93	1 728	717,8	415 375
.2012	94	1 148	491,0	427 705
.2013	77	2 833	927,2	327 269
Grunnlån til utleieboliger:				
.2009	80	223	275,6	1 235 845
.2010	87	167	254,3	1 522 965
.2011	69	845	580,6	687 068
.2012	62	166	244,9	1 475 564
.2013	69	459	483,3	1 052 889
Barnehagelån:				
.2009	64	3 415	931,4	272 751
.2010	54	3 423	1 097,4	320 583
.2011	31	2 089	667,1	319 317
.2012	35	2 037	771,3	378 630
.2013	28	1 907	812,0	425 818
Tilskudd til utleieboliger:				
.2009	210	883	340,8	385 989
.2010	244	921	358,0	388 737
.2011	182	988	187,8	190 089
.2012	192	667	260,5	390 490
.2013	214	1 172	446,8	381 261
Prosjekteringstilskudd:				
.2009	303	311	5,5	17 675
.2010	241	253	4,5	17 764
.2011	262	292	5,9	20 138
.2012	265	276	5,7	20 601
.2013	208	210	4,2	20 056
Tilskudd til tilstandsvurdering:				
.2009	87	6 788	3,4	498
.2010	46	3 512	2,5	709
.2011	93	7 419	4,8	641
.2012	157	10 465	7,0	668
.2013	211	12 602	8,2	651
Kompetansetilskudd boligsosialt:				
.2010	80	-	53,4	-
.2011	80	-	56,3	-
.2012	108	-	91,5	-
.2013	143	-	133,0	-
Komp.tilsk bærekraftig bolig og kvalitet:				
.2010	10	-	2,9	-
.2011	12	-	5,7	-
.2012	153	-	69,8	-
.2013	93	-	37,6	-

1) For barnehagelån er antall boliger lik antall barnehageplasser

Tabell 2. Godkjenningstall for utvalgte ordninger 2009–2013
Saker, boliger, kostnader og totalt og gjennomsnittlig låne- og tilskuddsbeløp

2. kvartal				Beløp	Gj.sn.	Gj.sn.	Gj.sn.
	Antall	Boliger	tildelt	tildelt pr.	kostnad pr.	i prosent	
	saker	i alt	totalt,	bolig, hele	bolig, hele	av	Gj.sn.
			mill. kr.	kr.	kr.	kostnader	lån/ tilskudd
Grunnlån til oppføring:							
.2009	582	4 057	6 509,7	1 604 556	2 134 486		75
.2010	421	3 268	5 118,9	1 566 360	1 999 325		78
.2011	761	4 712	8 683,4	1 842 831	2 435 892		76
.2012	347	2 983	5 551,1	1 860 909	2 470 624		75
.2013	576	4 273	8 220,6	1 923 855	2 550 983		75
Grunnlån til utbedring:							
.2009	98	2 353	758,3	322 277	415 240		78
.2010	86	1 224	398,2	325 359	378 878		86
.2011	81	1 520	339,2	223 163	244 752		91
.2012	48	2 119	629,9	297 259	306 500		97
.2013	59	2 994	1 190,7	397 711	409 000		97
Grunnlån til utleieboliger:							
.2009	72	202	264,8	1 310 955	1 691 896		77
.2010	73	199	229,8	1 154 678	1 364 533		85
.2011	66	199	264,1	1 327 151	1 886 500		70
.2012	69	201	302,8	1 506 607	1 911 177		79
.2013	43	296	269,5	910 416	1 226 978		74
Barnehagelån:							
.2009	64	3 285	978,1	297 744	303 242		98
.2010	51	3 159	1 039,5	329 051	335 074		98
.2011	33	2 027	679,6	335 286	344 290		97
.2012	28	1 889	656,3	347 414	354 620		98
.2013	29	1 805	692,4	383 574	397 018		97
Startlån:							
.2009	1 944	1 944	1 295,0	666 139	1 223 892		54
.2010	2 072	2 072	1 369,5	660 939	1 319 806		50
.2011	2 552	2 552	1 578,5	618 517	1 307 374		47
.2012	4 493	4 493	2 734,9	608 694	1 445 508		42
.2013	3 735	3 735	2 511,2	672 355	1 478 548		45
Tilskudd til enkeltpersoner:							
.2009	502	502	104,2	207 474	771 082		27
.2010	336	336	100,5	298 966	1 112 188		27
.2011	347	347	90,8	261 575	1 122 424		23
.2012	621	621	136,5	219 777	1 053 834		21
.2013	411	411	119,7	291 279	1 452 986		20
Tilskudd til tilpasning:							
.2012	142	142	5,9	41 605	94 998		44
.2013	205	205	13,7	66 782	155 135		43
Tilskudd til utleieboliger:							
.2009	226	747	213,1	285 238	1 275 316		22
.2010	141	462	155,7	336 952	1 768 056		19
.2011	178	451	149,1	330 532	1 466 412		23
.2012	152	423	174,2	411 931	1 815 480		23
.2013	101	285	144,8	508 020	2 343 700		22
Prosjekteringstilskudd:							
.2009	310	310	6,0	19 291	24 664		78
.2010	219	219	4,3	19 603	28 949		68
.2011	241	336	5,2	15 623	19 978		78
.2012	332	332	7,3	21 965	22 961		96
.2013	256	256	5,2	20 468	20 547		100
Tilskudd til tilstandsvurdering:							
.2009	87	6 866	3,3	485	1 274		38
.2010	28	1 985	1,7	873	1 746		50
.2011	100	7 376	4,0	541	1 130		48
.2012	163	10 565	6,8	648	1 297		50
.2013	221	13 497	8,7	646	1 322		50
Kompetansetilskudd boligsosialt:							
.2010	68	-	45,5	-	-		68
.2011	47	-	22,0	-	-		40
.2012	98	-	60,1	-	-		47
.2013	110	-	76,8	-	-		44
Komp.tilsk bærekraftig bolig og kvalitet:							
.2010	14	-	4,3	-	-		32
.2011	11	-	2,5	-	-		40
.2012	75	-	26,7	-	-		25
.2013	41	-	13,2	-	-		20

**Tabell 3. Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til oppføring per 30.06.13
Boliger med godkjenning og gjennomsnittlig låne- og kostnadsbeløp. 1 000 kr**

	Gjennomsnitt pr. bolig							Gjennomsnitt pr. prosjekt				
	Boliger i alt	Bruks-areal kvm	Låne-beløp	Prosjekt-kostn.	Bygge-kostn.	Tomte-pris	Saker i alt	Låne-beløp	Prosjekt-kostn.	Bygge-kostn.	Tomte-pris	
2. kvartal												
Hele landet	4 273	87	1 923,9	2 551,0	2 110,6	285,8	575	14 296,8	18 957,0	15 684,7	2 124,1	
Fylke:												
. Østfold	90	116	2 459,0	3 441,5	2 969,6	351,5	16	13 831,8	19 358,7	16 703,8	1 977,3	
. Akershus	347	109	2 716,9	3 408,3	2 730,7	402,8	33	28 568,8	35 838,5	28 713,6	4 235,3	
. Oslo	186	54	1 246,8	1 461,9	1 440,4	14,8	2	115 953,0	135 952,9	133 952,9	1 375,0	
. Hedmark	58	118	1 981,9	2 586,0	2 135,1	307,2	26	4 421,2	5 768,9	4 762,8	685,4	
. Oppland	146	59	1 009,8	1 458,7	1 233,8	103,2	7	21 062,1	30 424,6	25 732,7	2 151,7	
. Buskerud	22	145	2 459,1	3 633,0	2 867,8	695,1	12	4 508,4	6 660,6	5 257,7	1 274,4	
. Vestfold	72	99	2 053,7	2 716,4	2 331,5	307,8	16	9 241,5	12 224,0	10 491,5	1 385,3	
. Telemark	119	89	2 020,1	3 413,8	2 841,1	332,1	12	20 032,8	33 853,3	28 174,4	3 293,0	
. Aust-Agder	185	102	2 000,3	2 588,3	2 111,8	374,2	58	6 380,3	8 255,7	6 735,8	1 193,7	
. Vest-Agder	452	102	2 474,3	3 254,3	2 613,4	499,9	50	22 367,5	29 419,1	23 625,1	4 519,0	
. Rogaland	501	105	2 504,1	3 204,5	2 586,4	419,1	75	16 727,1	21 405,9	17 277,3	2 799,7	
. Hordaland	771	71	1 283,4	1 613,5	1 329,6	188,2	73	13 555,2	17 041,3	14 042,8	1 987,7	
. Sogn og Fjordane	57	141	2 203,2	2 946,8	2 352,7	226,8	10	12 558,3	16 796,9	13 410,4	1 292,7	
. Møre og Romsdal	89	117	2 138,0	2 768,5	2 443,9	235,8	36	5 285,6	6 844,5	6 041,9	583,0	
. Sør-Trøndelag	547	47	1 316,6	1 737,7	1 391,9	184,4	39	18 466,0	24 372,0	19 522,9	2 585,9	
. Nord-Trøndelag	195	98	1 945,4	2 680,0	2 393,7	201,6	32	11 854,7	16 331,5	14 586,8	1 228,4	
. Nordland	180	105	2 429,4	3 546,9	3 013,3	301,6	41	10 665,9	15 571,9	13 229,1	1 324,2	
. Troms Romsa	172	90	2 244,3	2 959,3	2 484,2	257,8	31	12 452,2	16 419,3	13 783,4	1 430,6	
. Finnmark Finnmarkku	84	81	1 770,2	3 060,4	2 626,9	170,8	6	24 783,3	42 845,7	36 777,2	2 391,8	
Region:												
. Region øst	827	89	2 005,3	2 572,3	2 160,4	250,3	84	19 742,5	25 324,7	21 270,0	2 464,7	
. Region sør	850	101	2 271,5	3 095,9	2 518,8	437,8	148	13 045,9	17 780,6	14 466,1	2 514,6	
. Region vest	1 329	86	1 783,0	2 270,5	1 847,3	276,9	158	14 997,8	19 097,6	15 538,1	2 329,2	
. Region Midt-Norge	831	66	1 552,1	2 069,2	1 739,7	193,9	107	12 054,3	16 070,3	13 511,0	1 506,1	
. Region Bodø	263	102	2 269,3	3 252,7	2 787,2	271,4	56	10 657,8	15 276,0	13 089,7	1 274,8	
. Region Hammerfest	173	84	2 168,7	3 173,8	2 643,5	240,5	22	17 053,6	24 957,5	20 787,4	1 891,2	
Type søker:												
. Enkeltperson	318	170	2 634,2	3 570,2	2 919,0	569,7	286	2 928,9	3 969,7	3 245,7	633,5	
. Borettslag, NBBL	338	88	2 164,6	3 305,7	2 664,6	333,2	15	48 776,0	74 488,1	60 042,8	7 507,6	
. Borettslag, fritts	70	80	1 898,0	2 709,2	2 373,8	153,1	5	26 571,6	37 928,6	33 233,1	2 143,2	
. Privat utbygger	2 166	99	2 408,6	3 048,3	2 493,4	369,8	218	23 931,6	30 287,4	24 773,8	3 674,2	
. Aksjeselskap	318	91	2 177,5	3 306,9	2 754,1	305,2	31	22 337,0	33 922,6	28 252,1	3 130,8	
. Stiftelse	120	84	1 927,9	2 088,9	1 990,6	56,4	9	25 705,6	27 852,6	26 540,7	752,6	
. Kommune, fylke	30	57	1 961,5	3 282,1	2 828,3	290,9	5	11 769,0	19 692,7	16 969,5	1 745,7	
. Andre	913	30	349,1	497,9	463,8	3,6	6	53 121,7	75 766,3	70 571,2	551,7	
Hovedmålgruppe:												
. Prosj.m.1 hovedmålgr												
.. Bostedsløse	1	19	240,0	400,0	320,0	40,0	1	240,0	400,0	320,0	40,0	
.. Flyktninger	2	66	1 760,0	2 200,0	1 770,0	430,0	1	3 520,0	4 400,0	3 540,0	860,0	
.. Ikke spesifisert	4 043	89	1 960,1	2 594,2	2 140,4	296,2	564	14 050,6	18 596,6	15 343,2	2 123,4	
.. Andre vanskeligst.	127	28	668,6	1 024,5	975,9	21,7	3	28 303,3	43 371,9	41 311,9	916,7	
. Prosj.m.2 hovedmålgr	100	77	2 074,5	2 768,9	2 373,5	200,8	6	34 574,3	46 149,1	39 558,9	3 346,7	
Delmålgruppe:												
. Prosj.m.1 delmålgr												
. Ikke spesifisert	4 273	87	1 923,9	2 551,0	2 110,6	285,8	575	14 296,8	18 957,0	15 684,7	2 124,1	
Hustype:												
. Prosj.m.1 hustype												
.. Enebolig	119	172	2 656,5	3 518,9	3 000,8	429,7	92	3 436,1	4 551,7	3 881,5	555,9	
.. 2-manns hori.delt	34	119	1 955,0	2 537,5	2 045,0	390,0	15	4 431,3	5 751,8	4 635,2	883,9	
.. 2-manns vert.delt	18	93	1 698,1	2 217,4	1 927,1	252,9	10	3 056,5	3 991,4	3 468,8	455,2	
.. Rekkehus	2	70	1 440,0	1 800,0	1 695,0	50,0	1	2 880,0	3 600,0	3 390,0	100,0	
.. Blokk	222	58	1 352,9	1 665,7	1 617,9	33,1	4	75 084,3	92 443,9	89 793,9	1 837,5	
.. Andre hus	20	84	1 623,7	2 268,9	1 849,8	244,9	7	4 639,1	6 482,5	5 285,2	699,8	
.. Prosj.m.2 hustyper	98	76	2 080,6	2 780,3	2 382,9	202,3	5	40 779,2	54 493,5	46 705,3	3 966,0	
. Ikke spesifisert	3 760	86	1 932,9	2 570,2	2 107,5	297,9	441	16 480,5	21 914,1	17 968,9	2 540,2	
Antall rom i boligen:												
. Prosj.m.1 boligstr												
.. ikke spesifisert	3 760	86	1 932,9	2 570,2	2 107,5	297,9	441	16 480,5	21 914,1	17 968,9	2 540,2	
.. kun 1 romsbolig	1	19	240,0	400,0	320,0	40,0	1	240,0	400,0	320,0	40,0	
.. kun 2 romsbolig	8	68	1 800,3	2 316,1	1 693,6	437,5	2	7 201,0	9 264,4	6 774,4	1 750,0	
.. kun 3 romsbolig	34	78	1 753,0	2 497,6	2 198,4	199,2	12	4 966,8	7 076,5	6 228,8	564,4	
.. kun 4 romsbolig	50	139	2 283,0	3 025,3	2 638,9	322,7	32	3 567,2	4 727,1	4 123,3	504,3	
.. kun 5 romsbolig	69	175	2 714,2	3 523,2	2 991,4	410,9	55	3 405,1	4 420,0	3 752,9	515,5	
.. kun>5 romsbolig	12	199	2 829,6	4 052,3	3 442,9	538,9	12	2 829,6	4 052,3	3 442,9	538,9	
. Prosj.m.2 bol.str	180	98	2 024,8	2 452,5	2 267,4	152,9	17	21 438,7	25 967,5	24 007,9	1 619,5	
. Prosj.m.3 bol.str	16	60	1 898,4	2 531,3	2 488,8	42,5	1	30 375,0	40 500,0	39 820,0	680,0	
. Prosj.m>3 bol.str	143	35	1 036,9	1 450,2	1 245,9	81,5	2	74 141,0	103 687,9	89 082,3	5 825,0	

1) Godkjenningstall kan avvike fra tilsagnstall. Tallene er summen av de opprinnelige tilsagnene. Disse kan justeres på et senere tidspunkt. Disse tallene er ikke nødvendigvis lik tilsagnstallene.

2) Kostnadsopplysningene for grunnlånet følger definisjonene i NS 3453 og kan ikke alltid sammenlignes direkte med lignende tall for tidligere ordninger.

Tabell 4. Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til utbedring per 30.06.13
Boliger med godkjenning og gjennomsnittlig låne- og kostnadsbeløp. 1 000 kr

2. kvartal	Gjennomsnitt pr. bolig							Gjennomsnitt pr. prosjekt				
	Boliger i alt	Bruks-areal kvm	Låne-beløp	Prosjekt-kostn.	Bygge-kostn.	Tomte-pris	Saker i alt	Låne-beløp	Prosjekt-kostn.	Bygge-kostn.	Tomte-pris	
Hele landet	2 994	81	397,7	408,8	390,5	0,9	59	20 182,2	20 743,6	19 817,8	45,4	
Fylke:												
. Akershus	6	49	2 133,3	2 897,0	2 292,2	0,0	2	6 400,0	8 691,1	6 876,6	0,0	
. Oslo	284	50	728,2	728,2	728,2	-	1	206 800,0	206 800,0	206 800,0	-	
. Buskerud	6	89	3 004,2	3 004,2	2 688,7	-	2	9 012,5	9 012,5	8 066,0	-	
. Vestfold	20	100	525,0	525,0	487,5	-	1	10 500,0	10 500,0	9 750,0	-	
. Vest-Agder	232	79	555,2	570,1	561,2	3,2	2	64 402,5	66 127,8	65 101,5	375,0	
. Rogaland	468	77	321,2	321,5	305,1	0,0	10	15 033,7	15 047,3	14 278,5	0,1	
. Hordaland	1 238	91	218,3	219,9	198,2	-	8	33 786,8	34 035,2	30 664,2	-	
. Sogn og Fjordane	148	86	510,4	571,2	545,7	1,5	4	18 884,5	21 133,3	20 189,5	56,3	
. Møre og Romsdal	176	78	309,4	310,2	296,3	0,0	8	6 805,9	6 824,8	6 518,6	0,0	
. Sør-Trøndelag	307	77	635,0	636,3	634,4	0,0	5	38 988,2	39 066,0	38 951,9	0,0	
. Nord-Trøndelag	12	97	951,3	1 591,6	1 548,3	0,0	4	2 853,8	4 774,8	4 644,8	0,0	
. Nordland	29	71	1 124,4	1 311,3	1 182,8	58,6	6	5 434,8	6 337,7	5 716,7	283,3	
. Troms Romsa	38	53	528,8	533,6	520,2	0,0	2	10 048,0	10 138,2	9 882,9	0,0	
. Finnmark Finnmárku	30	69	138,0	143,0	140,0	-	4	1 035,0	1 072,5	1 050,3	-	
Region:												
. Region øst	290	50	757,2	773,0	760,5	0,0	3	73 200,0	74 727,4	73 517,8	0,0	
. Region sør	258	81	609,8	623,2	605,0	2,9	5	31 466,0	32 156,1	31 217,0	150,0	
. Region vest	1 854	87	267,6	273,6	252,9	0,1	22	22 553,1	23 058,5	21 311,7	10,3	
. Region Midt-Norge	495	78	526,9	543,5	536,3	0,0	17	15 341,4	15 825,1	15 616,9	0,0	
. Region Bodø	29	71	1 124,4	1 311,3	1 182,8	58,6	6	5 434,8	6 337,7	5 716,7	283,3	
. Region Hammerfest	68	60	356,4	361,3	352,5	0,0	6	4 039,3	4 094,4	3 994,5	0,0	
Type søker:												
. Enkeltperson	13	165	1 131,5	1 238,0	1 213,8	0,1	12	1 225,8	1 341,2	1 314,9	0,1	
. Borettslag, NBBL	2 597	84	337,7	341,3	324,8	0,0	30	29 236,6	29 545,2	28 114,2	0,0	
. Borettslag, fritts	37	99	341,2	346,3	317,9	-	2	6 312,6	6 406,9	5 881,9	-	
. Privat utbygger	3	61	476,0	595,0	520,0	75,0	1	1 428,0	1 785,0	1 560,0	225,0	
. Aksjeselskap	29	74	1 468,7	1 854,7	1 692,9	48,3	5	8 518,2	10 757,0	9 819,1	280,0	
. Stiftelse	5	73	463,6	603,2	517,2	40,0	3	772,7	1 005,3	862,0	66,7	
. Kommune, fylke	26	65	1 276,0	1 662,3	1 470,7	32,7	5	6 635,2	8 644,1	7 647,5	170,0	
. Andre	284	50	728,2	728,2	728,2	-	1	206 800,0	206 800,0	206 800,0	-	
Hovedmålgruppe:												
. Flyktninger	8	90	752,3	989,5	927,0	25,0	2	3 009,0	3 958,0	3 708,0	100,0	
. Funksjonshemmede	7	74	1 864,3	2 490,0	1 955,6	0,0	3	4 350,0	5 810,1	4 563,2	0,0	
. Ikke spesifisert	2 779	81	375,1	384,7	366,8	0,9	53	19 666,0	20 172,5	19 235,3	46,7	
. Prosj.m.2 hovedmålgr	200	74	646,9	646,9	643,4	-	1	129 382,0	129 382,8	128 671,2	-	
Delmålgruppe:												
. Prosj.m.1 delmålgr												
. Ikke spesifisert	2 994	81	397,7	408,8	390,5	0,9	59	20 182,2	20 743,6	19 817,8	45,4	
Hustype:												
. Prosj.m.1 hustype												
. Enebolig	3	217	1 533,3	1 578,8	1 575,4	0,0	3	1 533,3	1 578,8	1 575,4	0,0	
. 2-manns hori.delt	5	125	557,6	593,7	545,7	0,0	2	1 394,0	1 484,3	1 364,3	0,0	
. 2-manns vert.delt	3	88	406,0	638,7	505,3	66,7	1	1 218,0	1 916,0	1 516,0	200,0	
. Rekkehus	203	134	619,6	619,6	552,4	0,0	3	41 928,0	41 928,0	37 379,7	0,0	
. Blokk	1 139	73	238,7	242,7	233,9	0,0	10	27 185,9	27 644,0	26 639,4	0,0	
. Andre hus	38	61	665,2	826,5	713,9	5,9	6	4 212,7	5 234,7	4 521,5	37,5	
. Prosj.m.2 hustyper	200	74	646,9	646,9	643,4	-	1	129 382,0	129 382,8	128 671,2	-	
. Ikke spesifisert	1 403	80	448,9	464,2	446,1	1,6	33	19 086,1	19 734,4	18 968,0	68,2	
Antall rom i boligen:												
. Prosj.m.1 boligstr												
. ikke spesifisert	1 403	80	448,9	464,2	446,1	1,6	33	19 086,1	19 734,4	18 968,0	68,2	
. kun 1 romsbolig	16	37	190,8	190,7	190,7	0,0	1	3 052,0	3 051,8	3 051,8	0,0	
. kun 2 romsbolig	26	61	694,2	857,4	700,4	0,0	3	6 016,7	7 430,5	6 070,3	0,0	
. kun 3 romsbolig	1 065	74	223,9	228,5	218,9	0,2	12	19 869,2	20 277,2	19 424,1	18,8	
. kun 4 romsbolig	201	135	621,3	621,3	553,5	-	1	124 875,0	124 875,0	111 250,0	-	
. kun 5 romsbolig	4	219	1 375,0	1 454,1	1 426,6	0,0	4	1 375,0	1 454,1	1 426,6	0,0	
. kun>5 romsbolig	1	200	800,0	1 175,4	1 108,8	-	1	800,0	1 175,4	1 108,8	-	
. Prosj.m.2 bol.str	166	80	671,1	675,3	671,1	1,2	1	111 404,0	112 102,7	111 401,6	200,0	
. Prosj.m.3 bol.str	75	66	528,0	544,0	542,7	0,0	2	19 800,0	20 400,0	20 350,0	0,0	
. Prosj.m>3 bol.str	37	48	518,8	518,8	507,7	-	1	19 196,0	19 196,2	18 785,6	-	

1) Godkjenningstall kan avvike fra tilsagnstall. Tallene er summen av de opprinnelige tilsagnene. Disse kan justeres på et senere tidspunkt. Disse tallene er ikke nødvendigvis lik tilsagnstallene.

2) Kostnadsopplysningene for grunnlånet følger definisjonene i NS 3453 og kan ikke alltid sammenlignes direkte med lignende tall for tidligere ordninger.

Tabell 5. Hovedtall for prosjekter som er godkjent for grunnlån til utleieboliger per 30.06.13
Boliger med godkjenning og gjennomsnittlig låne- og kostnadsbeløp. 1 000 kr

2. kvartal	Gjennomsnitt pr. bolig				Gjennomsnitt pr. prosjekt		
	Boliger i alt	Bruks-	Låne-beløp	Kostnad	Saker i alt	Låne-beløp	Kostnad
		areal-kvm					
Hele landet	296	18	910,4	1 227,0	43	2 478,3	3 340,2
Fylke:							
. Akershus	50	34	1 275,4	1 594,0	10	6 376,8	7 969,9
. Oslo	77	-	480,5	629,6	1	37 000,0	48 476,0
. Buskerud	9	16	1 606,6	2 148,5	4	3 614,8	4 834,1
. Telemark	28	-	368,9	699,7	3	3 443,0	6 530,1
. Aust-Agder	5	-	1 429,4	1 646,7	2	3 573,5	4 116,6
. Vest-Agder	4	-	2 263,0	3 480,3	3	3 017,3	4 640,4
. Rogaland	4	18	2 149,5	2 700,8	4	2 149,5	2 700,8
. Hordaland	46	27	1 592,9	2 210,4	11	6 661,2	9 243,7
. Møre og Romsdal	13	46	1 540,9	1 926,2	2	10 016,0	12 520,5
. Nord-Trøndelag	50	25	400,0	600,0	1	20 000,0	30 000,1
. Nordland	10	26	582,5	640,5	2	2 912,5	3 202,5
Region:							
. Region Hammerfest	-	-	-	-	555	-	-
. Region øst	127	13	793,4	1 009,3	11	9 160,7	11 652,3
. Region sør	46	3	891,0	1 327,8	12	3 415,6	5 090,1
. Region vest	50	26	1 637,4	2 249,7	15	5 458,1	7 498,9
. Region Midt-Norge	63	29	635,4	873,7	3	13 344,0	18 347,0
. Region Bodø	10	26	582,5	640,5	2	2 912,5	3 202,5
Type søker:							
. Privat utbygger	1	-	2 249,0	5 622,3	1	2 249,0	5 622,3
. Aksjeselskap	11	-	1 511,7	1 912,9	3	5 543,0	7 014,0
. Stiftelse	29	14	1 489,7	1 974,4	7	6 171,4	8 179,6
. Kommune, fylke	122	28	1 153,7	1 546,8	28	5 026,6	6 739,8
. Andre	133	11	501,2	680,8	4	16 664,8	22 637,4
. Ikke spesifisert	-	-	-	-	555	-	-
Hovedmålgruppe:							
.. Bostedsløse	24	70	1 623,0	2 028,7	1	38 951,0	48 689,0
.. Flyktninger	22	67	1 583,3	1 961,3	5	6 966,6	8 629,6
.. Ikke spesifisert	236	5	741,9	1 010,2	589	297,3	404,8
.. Andre vanskeligst.	14	61	1 471,6	2 353,6	3	6 867,7	10 983,4
Delmålgruppe:							
. Prosj.m.1 delmålgr							
. Ikke spesifisert	296	18	910,4	1 227,0	598	450,6	607,3
Hustype:							
. Prosj.m.1 hustype							
.. Enebolig	2	135	1 858,5	2 323,1	2	1 858,5	2 323,1
.. 2-manns vert.delt	3	88	1 215,0	1 387,4	1	3 645,0	4 162,2
.. Blokk	99	42	970,6	1 335,8	5	19 218,8	26 449,4
.. Andre hus	6	89	1 821,8	2 288,6	2	5 465,5	6 865,9
. Ikke spesifisert	186	-	833,8	1 120,4	588	263,8	354,4
Antall rom i boligen:							
. Prosj.m.1 boligstr							
.. ikke spesifisert	186	-	833,8	1 120,4	588	263,8	354,4
.. kun 2 romsbolig	13	46	1 540,9	1 926,2	2	10 016,0	12 520,5
.. kun 3 romsbolig	25	70	1 641,8	2 055,0	2	20 523,0	25 688,0
.. kun 4 romsbolig	1	140	2 320,0	2 899,9	1	2 320,0	2 899,9
.. kun 5 romsbolig	1	129	1 397,0	1 746,2	1	1 397,0	1 746,2
. Prosj.m.2 bol.str	65	33	627,0	964,3	3	13 585,3	20 893,1
. Prosj.m.3 bol.str	5	92	1 767,2	2 209,0	1	8 836,0	11 045,0

1) Totalkostnader er prosjektkostnader eller summen av kjøpskostnader og eventuell fellesgjeld.

Tabell 6. Hovedtall for prosjekter som er godkjent for barnehagelån per 30.06.13
Barnehageplasser med godkjenning og gjennomsnittlig låne- og kostnadsbeløp. 1 000 kr

2. kvartal	Plasser			Gjennomsnitt pr. plass						Gjennomsnitt pr. prosjekt			
	Plasser i alt	for barn under 3 år	for barn over 3 år	Tildelt beløp kr	Anleggs-kostn kr	Bruks-areal kvm	Tomte-areal kvm	Prosj-ekter i alt	Tildelt beløp kr	Anleggs-kostn kr	Bruks-areal kvm	Tomte-areal kvm	
Hele landet	1 805	725	1 080	381 463	397 017	11	66	29	23 742 783	24 710 898	701	965	
Fylke:													
. Akershus	173	83	90	309 411	331 438	11	53	3	17 842 673	19 112 947	628	50	
. Oslo	438	158	280	422 263	422 261	9	22	6	30 825 167	30 825 083	668	347	
. Hedmark	138	67	71	443 301	471 562	14	140	3	20 391 833	21 691 833	644	422	
. Buskerud	78	32	46	384 231	384 231	10	64	1	29 970 000	29 970 000	771	0	
. Vestfold	10	10	-	300 000	300 000	99	800	1	3 000 000	3 000 000	991	0	
. Telemark	105	42	63	352 295	352 295	9	77	1	36 991 000	36 991 000	944	100	
. Aust-Agder	128	45	83	388 219	418 174	12	79	3	16 564 000	17 842 099	505	390	
. Rogaland	114	42	72	382 895	382 895	9	37	1	43 650 000	43 650 000	9	221	
. Hordaland	194	80	114	313 500	332 041	11	51	3	20 273 000	21 471 993	697	326	
. Møre og Romsdal	150	46	104	370 093	370 093	10	69	2	27 757 000	27 757 000	724	200	
. Sør-Trøndelag	154	64	90	398 378	398 378	9	52	2	30 675 100	30 675 100	695	982	
. Nord-Trøndelag	80	38	42	405 000	565 578	12	114	1	32 400 000	45 246 250	999	93	
. Nordland	13	3	10	230 769	237 498	19	162	1	3 000 000	3 087 477	245	100	
. Troms Romsa	30	15	15	416 667	416 667	36	115	1	12 500 000	12 500 000	93	453	
Region:													
. Region øst	749	308	441	400 073	410 367	10	54	12	24 971 210	25 613 737	652	42	
. Region sør	321	129	192	372 751	384 696	13	97	6	19 942 167	20 581 216	703	212	
. Region vest	308	122	186	339 185	350 864	10	46	4	26 117 250	27 016 495	775	550	
. Region Midt-Norge	384	148	236	388 709	422 163	10	72	5	29 852 840	32 422 090	767	491	
. Region Bodø	13	3	10	230 769	237 498	19	162	1	3 000 000	3 087 477	245	100	
. Region Hammerfest	30	15	15	416 667	416 667	36	115	1	12 500 000	12 500 000	93	453	
Type søker:													
. Stiftelse	80	38	42	405 000	565 578	12	114	1	32 400 000	45 246 250	999	93	
. Aksjeselskap	1 614	645	969	382 231	386 967	10	58	24	25 705 030	26 023 555	679	700	
. Andre	111	42	69	353 333	421 662	27	154	4	9 805 000	11 701 119	754	270	
Type tiltak:													
.	80	24	56	449 225	449 225	9	30	1	35 938 000	35 938 000	735	422	
. Oppføring nye plasser	1 725	701	1 024	378 320	394 596	11	68	28	23 307 240	24 309 930	700	20	

Tabell 7. Hovedtall for startlån fra kommunene per 30.06.13
Antall utbetalte saker og gjennomsnittlig låne- og kostnadsbeløp

2. kvartal	Antall saker med startlån	Samlet beløp, mill. kr.	Gj.sn. startlån pr. bolig, hele kr.	Gj.sn. kostnad pr. bolig, hele kr.	Gj. sn. andel startlån i prosent av kostnader
Totalt	3 735	2 511	672 355	1 478 548	45
Fylke:					
. Østfold	208	131	630 191	1 039 547	61
. Akershus	291	254	874 366	1 459 922	60
. Oslo	407	447	1 097 148	1 757 623	62
. Hedmark	119	71	598 816	1 031 244	58
. Oppland	151	86	571 927	1 121 077	51
. Buskerud	160	106	662 491	1 199 786	55
. Vestfold	134	90	669 914	1 100 698	61
. Telemark	88	44	498 638	793 826	63
. Aust-Agder	51	18	357 300	1 551 185	23
. Vest-Agder	99	38	385 162	1 437 898	27
. Rogaland	504	335	664 440	1 973 063	34
. Hordaland	345	233	674 780	1 653 759	41
. Sogn og Fjordane	71	32	446 072	1 344 654	33
. Møre og Romsdal	218	156	714 635	1 714 989	42
. Sør-Trøndelag	271	181	666 432	1 460 883	46
. Nord-Trøndelag	211	72	339 205	1 338 942	25
. Nordland	245	103	420 334	1 143 695	37
. Troms Romsa	87	63	723 436	1 601 925	45
. Finnmark Finnmarku	75	52	697 746	1 478 439	47
Region:					
. Region øst	1 176	990	841 564	1 401 714	60
. Region sør	532	296	556 392	1 185 673	47
. Region vest	920	599	651 466	1 804 827	36
. Region Midt-Norge	700	408	582 808	1 503 263	39
. Region Bodø	265	111	417 651	1 147 936	36
. Region Hammerfest	142	108	757 566	1 593 330	48
Husstandstype:					
. Enslig uten barn	1 532	977	637 766	1 304 213	49
. Enslig med barn	734	596	812 073	1 303 655	62
. Par uten barn	560	284	506 814	1 730 699	29
. Par med barn	909	654	719 813	1 758 248	41
Alder:					
. 35 år eller yngre	2 045	1 244	608 548	1 633 308	37
. 36 - 59 år	1 495	1 154	772 076	1 355 015	57
. 60 år og eldre	195	113	576 981	802 623	72
Årsinntekt:					
. Ikke inntektsopplysninger	2	1	715 000	1 390 000	51
. Under 200 000	199	108	543 297	765 043	71
. 200 000 - 299 999	570	442	775 507	1 057 581	73
. 300 000 - 399 999	839	645	769 182	1 314 486	59
. Over 400 000	2 125	1 314	618 502	1 723 142	36
Dagens boforhold:					
. Egen eid bolig	872	455	521 807	884 715	59
. Foreldrenes bolig	460	316	686 819	1 648 656	42
. Leid privat bolig	1 919	1 202	626 365	1 661 222	38
. Leid kommunal bolig	262	333	1 269 892	1 667 788	76
. Uten bolig	102	104	1 019 659	1 693 395	60
. Annet	114	100	873 578	1 622 085	54
. Ikke spesifisert	6	2	332 310	1 672 045	20
Tiltak:					
. Oppføring ny bolig	85	41	485 126	2 005 985	24
. Kjøp av brukt	2 987	2 150	719 864	1 645 096	44
. Utbedring	186	42	225 223	334 944	67
. Refinansiering	477	278	582 566	787 558	74
Brukergruppe:					
. Flyktning	91	88	962 295	1 625 617	59
. Funksjonshemmede	247	192	778 939	1 120 122	70
. Bostedsløs	49	45	923 545	1 569 689	59
. Føstegangsetablere	2 319	1 586	683 874	1 705 490	40
. Reetablering	621	432	695 190	1 403 909	50
. Vanskeligstilte	915	665	726 252	1 039 513	70
. Rusmisbrukere	20	14	707 667	856 020	83
. Funksjonshemmet barn	69	71	1 024 575	1 584 482	65
. Ruspsykiatri	151	118	784 152	1 088 871	72

1) Foreløpige tall basert på rapportering fra kommunene per 30.06.13

2) Summen av husstander i brukergruppene vil avvike fra summen av saker

med startlån totalt. Dette skyldes at en husstand kan være registrert i flere brukergrupper og at husstander uten spesifisert brukergruppe ikke er med som egen kategori i tabellhodet.

Tabell 8. Hovedtall for tilskudd til enkeltpersoner per 30.06.13
Boliger med tilskudd og gjennomsnittlig tilskudds- og kostnadsbeløp

2. kvartal	Antall husstand- er med tilskudd	Samlet tilskudds beløp i mill. kr.	Gj.sn. tilskudd pr. bolig, hele kr.	Gj.sn. kostnad pr. bolig, hele kr.	Gj. sn. andel tilskudd i prosent av kostnader
Totalt	411	119,7	291 279	1 452 986	20
Fylke:					
. Østfold	20	3,2	157 768	1 063 695	15
. Akershus	45	17,3	385 101	1 567 101	25
. Oslo	79	38,4	486 000	1 799 717	27
. Hedmark	14	2,2	158 571	1 465 000	11
. Oppland	7	1,3	182 429	1 337 423	14
. Buskerud	27	5,9	217 600	1 257 417	17
. Vestfold	32	6,0	187 780	1 251 486	15
. Telemark	27	1,9	71 926	739 636	10
. Aust-Agder	2	0,3	150 000	670 000	22
. Vest-Agder	5	1,5	301 853	1 559 253	19
. Rogaland	31	10,7	345 119	1 656 311	21
. Hordaland	24	6,2	258 980	1 649 006	16
. Sogn og Fjordane	6	1,7	277 173	1 228 756	23
. Møre og Romsdal	8	2,0	252 168	1 661 922	15
. Sør-Trøndelag	44	13,4	304 131	1 710 573	18
. Nord-Trøndelag	6	1,1	183 167	1 473 242	12
. Nordland	19	2,4	124 532	917 504	14
. Troms Romsa	11	3,3	303 452	1 192 106	25
. Finnmark Finnmarku	4	0,9	231 250	997 500	23
Region:					
. Region øst	165	62,4	378 036	1 599 049	24
. Region sør	93	15,6	168 123	1 108 648	15
. Region vest	61	18,6	304 545	1 611 383	19
. Region Midt-Norge	58	16,5	284 450	1 679 311	17
. Region Bodø	26	4,6	175 542	1 003 070	18
. Region Hammerfest	8	2,1	258 121	1 056 990	24
Tiltak:					
. Oppføring ny bolig	16	9,5	591 456	1 510 183	39
. Kjøp av brukt	354	103,1	291 194	1 536 832	19
. Utbedring	18	2,8	155 444	474 482	33
. Refinansiering	23	4,4	190 083	888 494	21
Brukergruppe:					
. Flyktning	23	4,6	201 444	1 579 017	13
. Funksjonshemmede	84	29,1	346 758	1 329 987	26
. Bostedsløs	8	2,5	314 114	1 536 412	20
. Føstegangsetablere	207	65,5	316 522	1 536 622	21
. Reetablering	56	12,9	231 044	1 564 637	15
. Vanskeligstilte	191	53,1	277 895	1 314 275	21
. Rusmisbrukere	9	2,3	253 226	1 103 046	23
. Funksjonshemmet barn	23	6,5	282 974	1 938 364	15
. Ruspsykiatri	46	12,0	260 024	1 269 953	20

1) Foreløpige tall basert på rapportering fra kommunene per 30.06.13

2) Summen av husstander i brukergruppene vil avvike fra summen av saker med tilskudd totalt. Dette skyldes at en husstand kan være registrert i flere brukergrupper og at husstander uten spesifisert brukergruppe ikke er med som egen kategori i tabellhodet.

Tabell 9. Hovedtall for tilskudd til tilpasning per 30.06.13
Boliger med tilskudd og gjennomsnittlig tilskudds- og kostnadsbeløp

2. kvartal	Antall husstander med tilskudd	Samlet tilskudds beløp i mill. kr.	Gj.sn. tilskudd pr. bolig, hele kr.	Gj.sn. kostnad pr. bolig, hele kr.	Gj. sn. andel tilskudd i prosent av kostnader
Totalt	205	13,7	66 782	155 135	43
Fylke:					
. Østfold	13	0,6	47 193	47 193	100
. Akershus	25	2,8	112 652	178 184	63
. Oslo	10	0,4	39 578	39 578	100
. Hedmark	14	1,1	78 683	78 691	100
. Oppland	10	0,4	42 135	54 549	77
. Buskerud	13	1,9	143 242	413 496	35
. Vestfold	14	0,9	63 610	79 069	80
. Telemark	7	0,5	67 730	76 301	89
. Vest-Agder	3	0,1	30 211	30 211	100
. Rogaland	9	0,3	29 436	42 492	69
. Hordaland	17	0,7	41 303	174 656	24
. Sogn og Fjordane	3	0,1	41 900	68 567	61
. Møre og Romsdal	28	1,3	44 992	163 563	28
. Sør-Trøndelag	9	0,4	43 946	494 374	9
. Nord-Trøndelag	1	0,0	4 400	4 400	100
. Nordland	17	1,7	98 878	251 084	39
. Troms Romsa	8	0,5	60 122	68 159	88
. Finnmark Finnmark	4	0,1	27 500	45 000	61
Region:					
. Region øst	72	5,3	74 285	98 765	75
. Region sør	37	3,3	89 660	192 086	47
. Region vest	29	1,1	37 682	122 665	31
. Region Midt-Norge	38	1,7	43 676	237 725	18
. Region Bodø	22	2,1	95 950	216 486	44
. Region Hammerfest	7	0,2	23 000	33 000	70
Tiltak:					
. Utbedring	205	13,7	66 782	155 135	43
Brukergruppe:					
. Flyktning	3	0,1	36 202	42 737	85
. Funksjonshemmede	110	6,6	60 034	137 752	44
. Føstegangsetablere	4	0,3	86 250	103 750	83
. Reetablering	6	0,7	117 167	618 924	19
. Vanskeligstilte	92	4,6	49 641	78 104	64
. Funksjonshemmet barn	30	4,4	148 293	300 937	49
. Ruspsykiatri	18	1,1	63 790	163 290	39

- 1) Foreløpige tall basert på rapportering fra kommunene per 30.06.13
- 2) Summen av husstander i brukergruppene vil avvike fra summen av saker med tilskudd totalt. Dette skyldes at en husstand kan være registrert i flere brukergrupper og at husstander uten spesifisert brukergruppe ikke er med som egen kategori i tabellhodet.

Tabell 10. Hovedtall for tilskudd til utleieboliger per 30.06.13
Boliger med godkjenning og gjennomsnittlig tilskudds- og kostnadsbeløp

2. kvartal	Boliger med tilskudd i alt	Samlet tilskuddsbeløp i mill. kr.	Gj.sn. bruksareal pr. bolig, kvm	Gj.sn. tilskudd pr. bolig, 1000 kr.	Gj.sn. kostnad pr. bolig, 1000 kr.	Gj. sn. andel tilskudd i prosent av kostnader
Hele landet	285	144,8	11	508,0	2 343,7	22
Fylke:						
. Østfold	7	2,6	19	375,0	1 734,3	22
. Akershus	12	6,5	-	541,3	5 574,5	10
. Hedmark	1	0,3	-	332,0	1 622,5	20
. Oppland	33	21,5	-	650,9	2 974,1	22
. Buskerud	7	6,2	20	885,0	4 138,4	21
. Vestfold	24	12,0	36	498,9	1 998,2	25
. Telemark	17	6,9	-	404,4	1 742,2	23
. Aust-Agder	11	4,5	-	411,0	1 908,5	22
. Vest-Agder	32	31,1	-	970,5	3 333,5	29
. Rogaland	14	7,1	10	504,1	2 244,8	22
. Hordaland	17	6,2	-	362,6	1 799,4	20
. Sogn og Fjordane	1	0,5	-	452,0	2 259,9	20
. Møre og Romsdal	36	13,0	17	361,8	1 813,0	20
. Sør-Trøndelag	23	9,3	6	402,4	2 003,5	20
. Nord-Trøndelag	24	8,5	-	354,8	1 540,1	23
. Nordland	3	1,0	6	317,7	1 120,3	28
. Troms Romsa	21	7,2	59	341,0	1 704,8	20
. Finnmark Finnmarku	2	0,6	-	320,0	1 600,0	20
Kontor:						
. Region øst	53	30,9	2	583,6	3 373,6	17
. Region sør	91	60,6	11	666,2	2 573,7	26
. Region vest	32	13,7	4	427,3	2 008,6	21
. Region Midt-Norge	83	30,8	9	371,0	1 786,9	21
. Region Bodø	24	8,1	52	338,0	1 631,7	21
. Region Hammerfest	2	0,6	-	320,0	1 600,0	20
Type søker:						
. Aksjeselskap	74	38,4	17	519,5	2 420,7	21
. Stiftelse	36	13,4	28	372,4	1 814,4	21
. Kommune, fylke	166	89,7	4	540,1	2 453,0	22
. Andre	9	3,3	39	362,2	1 811,1	20
Hovedmålgruppe:						
. Prosj.m.1 hovedmålgr						
.. Bostedsløse	9	5,9	-	654,1	2 126,0	31
.. Flyktninger	166	62,9	19	378,7	2 073,3	18
.. Funksjonshemmede	56	46,9	-	837,9	3 244,2	26
.. Ikke spesifisert	11	4,5	2	410,1	1 796,1	23
.. Andre vanskeligst.	36	22,1	4	612,9	2 481,1	25
.. Enslige flyktninger	7	2,5	-	359,0	1 985,7	18
Delmålgruppe:						
. Prosj.m.1 delmålgr						
.. Rus og psykiske lidelser	5	1,4	28	277,2	692,8	40
. Ikke spesifisert	280	143,4	11	512,1	2 373,2	22
Hustype:						
. Prosj.m.1 hustype						
.. Enebolig	21	6,8	72	322,2	1 442,6	22
.. 2-manns hori.delt	2	0,9	66	440,0	2 200,0	20
.. Blokk	29	11,6	50	400,3	2 001,4	20
.. Andre hus	3	1,2	50	386,7	1 826,7	21
. Ikke spesifisert	230	124,4	-	540,7	2 477,1	22
Tiltak:						
.	230	124,4	-	540,7	2 477,1	22
. Oppføring ny bolig	35	13,3	67	379,4	1 899,4	20
. Kjøp av brukt	10	3,2	36	322,6	1 266,4	25
. Utbedring	1	0,2	19	160,0	400,0	40
. Andre tiltak	9	3,7	58	416,4	2 074,6	20

Tabell 11. Kompetansetilskudd1 boligsosialt per 30.06.13
Antall saker etter type formål

2. kvartal	Type formål		
	Saker i alt	Bolig-sosialt FoU	Bol.sos-regionale prosjekter
I alt	110	-	110
Fylke:			
. Østfold	4	-	4
. Akershus	2	-	2
. Oslo	14	-	14
. Hedmark	4	-	4
. Oppland	3	-	3
. Buskerud	5	-	5
. Vestfold	6	-	6
. Telemark	1	-	1
. Aust-Agder	1	-	1
. Vest-Agder	1	-	1
. Rogaland	7	-	7
. Hordaland	11	-	11
. Sogn og Fjordane	1	-	1
. Møre og Romsdal	6	-	6
. Sør-Trøndelag	10	-	10
. Nord-Trøndelag	2	-	2
. Nordland	11	-	11
. Troms Romsa	12	-	12
. Finnmark Finnmarku	9	-	9
Region:			
. Region øst	27	-	27
. Region sør	14	-	14
. Region vest	19	-	19
. Region Midt-Norge	18	-	18
. Region Bodø	13	-	13
. Region Hammerfest	19	-	19
Type søker:			
. Enkeltperson	2	-	2
. Stiftelse	5	-	5
. Aksjeselskap	1	-	1
. Kommune, fylke	78	-	78
. Universitet	2	-	2
. Forskningsinst.	3	-	3
. Interesseorg.	1	-	1
. Andre	18	-	18
Type prosjekt:			
. Saker med 1 prosjekttype			
.. Boligsosiale handlingsplaner	3	-	3
.. Evaluering	3	-	3
.. FOU-tiltak	4	-	4
.. Forsøksprosjekter	7	-	7
.. Informasjon og formidling	2	-	2
.. Pilotprosjekter	7	-	7
. Saker med 2 prosjekttyper	8	-	8
. Saker med 3 prosjekttyper	3	-	3
. Saker med > 3 prosjekttyper	3	-	3
. Ikke spesifisert	3	-	3
.. Kompetanseheving generell	10	-	10
.. Kompetanseheving kommunene	57	-	57

1) Fra og med 01.01.10 ble kompetansetilskuddet splittet opp i to ordninger. Henholdsvis Boligsosialt kompetansetilskudd og Kompetansetilskudd bærekraftig bolig og kvalitet.

Tabell 12. Kompetansetilskudd1 boligsosialt per 30.06.13
Tildelt beløp etter type formål

2. kvartal	Type formål		
	Beløp i alt	Bolig-sosialt FoU	Bol.sos-regional prosjekter
I alt	76 824 318	-	76 824 318
Fylke:			
. Østfold	4 150 000	-	4 150 000
. Akershus	1 900 000	-	1 900 000
. Oslo	19 400 625	-	19 400 625
. Hedmark	3 890 493	-	3 890 493
. Oppland	2 400 000	-	2 400 000
. Buskerud	3 500 000	-	3 500 000
. Vestfold	4 600 000	-	4 600 000
. Telemark	1 700 000	-	1 700 000
. Aust-Agder	1 300 000	-	1 300 000
. Vest-Agder	1 000 000	-	1 000 000
. Rogaland	4 100 000	-	4 100 000
. Hordaland	7 593 200	-	7 593 200
. Sogn og Fjordane	1 000 000	-	1 000 000
. Møre og Romsdal	4 538 000	-	4 538 000
. Sør-Trøndelag	4 757 000	-	4 757 000
. Nord-Trøndelag	305 000	-	305 000
. Nordland	4 540 000	-	4 540 000
. Troms Romsa	3 730 000	-	3 730 000
. Finnmark Finnmarku	2 420 000	-	2 420 000
Region:			
. Region øst	31 741 118	-	31 741 118
. Region sør	12 100 000	-	12 100 000
. Region vest	12 693 200	-	12 693 200
. Region Midt-Norge	9 600 000	-	9 600 000
. Region Bodø	5 690 000	-	5 690 000
. Region Hammerfest	5 000 000	-	5 000 000
Type søker:			
. Enkeltperson	80 000	-	80 000
. Stiftelse	2 750 000	-	2 750 000
. Aksjeselskap	600 000	-	600 000
. Kommune, fylke	57 063 693	-	57 063 693
. Universitet	640 000	-	640 000
. Forskningsinst.	1 996 625	-	1 996 625
. Interesseorg.	75 000	-	75 000
. Andre	13 619 000	-	13 619 000
Type prosjekt:			
. Saker med 1 prosjekttype			
.. Boligsosiale handlingsplaner	425 000	-	425 000
.. Evaluering	355 000	-	355 000
.. FOU-tiltak	1 740 625	-	1 740 625
.. Forsøksprosjekter	5 482 000	-	5 482 000
.. Informasjon og formidling	2 575 000	-	2 575 000
.. Pilotprosjekter	5 800 000	-	5 800 000
. Saker med 2 prosjekttyper	4 150 000	-	4 150 000
. Saker med 3 prosjekttyper	1 400 000	-	1 400 000
. Saker med > 3 prosjekttyper	4 000 000	-	4 000 000
. Ikke spesifisert	630 000	-	630 000
.. Kompetanseheving generell	6 460 000	-	6 460 000
.. Kompetanseheving kommunene	43 806 693	-	43 806 693

1) Fra og med 01.01.10 ble kompetansetilskuddet splittet opp i to ordninger. Henholdsvis Boligsosialt kompetansetilskudd og Kompetansetilskudd bærekraftig bolig og kvalitet.

Tabell 13. Kompetansetilskudd bærekraftig bolig og kvalitet per 30.06.13.
Antall saker etter type formål

Type boligkvalitet

	Saker i alt	Universell utforming	Bærekraft	Bærekraft Fou	Fremtidens byer	Strate- gisk pott
I alt	41	15	22	-	4	-
Fylke:						
. Sør-Trøndelag	41	15	22	-	4	-
Region:						
. Region Midt-Norge	41	15	22	-	4	-
Type søker:						
. Stiftelse	6	1	5	-	-	-
. Aksjeselskap	5	2	3	-	-	-
. Kommune, fylke	10	2	4	-	4	-
. Universitet	4	1	3	-	-	-
. Forskningsinst.	1	1	-	-	-	-
. Interesseorg.	10	5	5	-	-	-
. Andre	5	3	2	-	-	-
Type prosjekt:						
.. Informasjon og formidling	8	4	4	-	-	-
.. Pilotprosjekter	6	2	3	-	1	-
. Saker med 2 prosjekttyper	7	4	2	-	1	-
. Saker med > 3 prosjekttyper	1	1	-	-	-	-
. Ikke spesifisert	19	4	13	-	2	-

**Tabell 14. Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig og kvalitet per 30.06.13.
Tildelt beløp etter type formål**

Type boligkvalitet

	Beløp i alt	Universell utforming	Bærekraft	Bærekraft- Fou	Fremtidens- byer	Strate- gisk pott
I alt	13 247 491	5 328 000	6 019 491	-	1 900 000	-
Fylke:						
. Sør-Trøndelag	13 247 491	5 328 000	6 019 491	-	1 900 000	-
Region:						
. Region Midt-Norge	13 247 491	5 328 000	6 019 491	-	1 900 000	-
Type søker:						
. Stiftelse	2 150 000	150 000	2 000 000	-	-	-
. Aksjeselskap	1 783 000	933 000	850 000	-	-	-
. Kommune, fylke	3 800 000	1 300 000	600 000	-	1 900 000	-
. Universitet	1 240 000	320 000	920 000	-	-	-
. Forskningsinst.	300 000	300 000	-	-	-	-
. Interesseorg.	2 903 000	1 703 000	1 200 000	-	-	-
. Andre	1 071 491	622 000	449 491	-	-	-
Type prosjekt:						
.. Informasjon og formidling	2 994 491	1 950 000	1 044 491	-	-	-
.. Pilotprosjekter	1 783 000	933 000	550 000	-	300 000	-
. Saker med 2 prosjekttypen	1 625 000	675 000	750 000	-	200 000	-
. Saker med > 3 prosjekttypen	100 000	100 000	-	-	-	-
. Ikke spesifisert	6 745 000	1 670 000	3 675 000	-	1 400 000	-

Tabell 15. Bostøtte
Hovedtall for husstander som fikk innvilget bostøtte for juni 2013

	Beløp utbetalt	Beløp	Boutgifter	Inntekt	Andel med boutgifter
--	-------------------	-------	------------	---------	-------------------------

	Antall Hushold3)	totalt, mill. kr.	utbetalt, gj.snitt	pr. år, gj.snitt	pr. år, gj.snitt	over tak, prosent
Hele landet	120 300	261,0	2 169	77 630	137 005	63
Fylke:						
. Østfold	9 400	18,2	1 929	74 365	135 783	72
. Akershus	9 000	20,6	2 298	84 014	129 799	73
. Oslo	18 600	58,6	3 158	100 911	130 050	71
. Hedmark	5 800	10,3	1 783	68 473	138 824	59
. Oppland	4 800	8,4	1 765	66 095	137 909	54
. Buskerud	5 700	10,9	1 904	73 852	135 907	67
. Vestfold	6 400	12,0	1 868	72 499	139 726	71
. Telemark	5 400	9,8	1 839	67 410	131 760	54
. Aust-Agder	3 000	5,5	1 812	69 535	138 161	59
. Vest-Agder	4 900	10,2	2 071	72 323	138 813	52
. Rogaland	7 700	17,1	2 232	77 923	136 785	65
. Hordaland	10 500	23,9	2 275	79 431	141 927	62
. Sogn og Fjordane	1 800	3,2	1 740	66 485	140 096	59
. Møre og Romsdal	5 000	8,5	1 712	67 567	144 620	58
. Sør-Trøndelag	7 100	15,9	2 231	76 421	146 659	54
. Nord-Trøndelag	3 800	6,6	1 756	68 161	141 372	59
. Nordland	6 200	11,0	1 765	67 666	137 788	55
. Troms Romsa	3 700	7,6	2 034	72 722	139 984	49
. Finnmark Finnmarku	1 600	2,7	1 727	67 107	137 056	53
Type søker:						
Unge uføre	17 200	28,9	1 677	77 800	201 503	74
Uføre forøvrig	17 300	33,7	1 949	76 390	159 305	66
Eldre	23 800	40,5	1 700	69 590	159 983	58
Husstander med midlertidige trygdeytelser	23 400	54,3	2 318	79 600	130 788	61
Husstander uten trygdeytelser	38 600	103,7	2 687	81 879	87 807	61
kommunegrupper2):						
1	18 600	58,6	3 158	100 911	130 050	71
2	17 200	44,2	2 566	83 736	140 834	58
3	7 500	17,8	2 371	82 030	134 587	61
4	77 100	140,4	1 823	70 233	138 058	62
Husstander etter antall barn:						
. Husstander uten barn	92 200	181,1	1 964	72 133	137 143	59
. Husstander med 1 barn	14 100	35,9	2 543	88 405	131 847	74
. Husstander med 2 barn	8 000	23,3	2 900	97 092	138 785	76
. Husstander med 3 barn	3 600	12,0	3 335	106 850	144 485	76
. Husstander med 4 barn	1 400	5,2	3 622	113 933	142 941	78
. Husstander med =>5 barn	900	3,5	3 760	122 005	148 267	84
Antall personer i husholdet:						
. 1 pers	88 100	170,6	1 936	71 323	137 458	58
. 2 pers	14 600	36,3	2 482	86 870	129 924	75
. 3 pers	8 500	23,8	2 788	94 667	136 653	76
. 4-5 pers	6 900	22,8	3 281	105 235	140 566	75
. >5 pers	2 100	7,5	3 610	117 933	157 081	82
Eieform:						
. Eid bolig	7 900	12,3	1 554	72 648	169 511	59
. Borettslag	12 900	21,2	1 646	75 389	169 037	59
. Leid bolig	97 600	224,1	2 295	78 297	129 660	64
. Eid bolig i sameie	1 700	3,1	1 785	79 568	162 310	62
. Aksjeleilighet	100	0,2	1 979	79 863	158 781	49
. Obligasjonsleilighet	0	0,1	1 596	67 521	154 906	47
Leieform:						
. Ikke leiebolig	22 700	36,9	1 626	74 758	168 624	59
. Kommunal	43 400	102,5	2 364	76 932	141 467	64
. Privat	54 300	121,6	2 241	79 388	120 221	64
Kvadratmeter:						
< 20	700	1,5	2 198	63 091	83 045	24
20-39	10 100	23,0	2 278	69 730	105 556	42
40-59	45 000	96,8	2 152	74 418	135 493	61
60-79	38 300	81,5	2 130	78 760	141 610	68
80-99	14 900	33,1	2 214	82 893	143 395	67
Over 100	11 200	25,0	2 223	87 972	149 971	71
Ikke registrert	100	0,2	1 112	48 240	169 019	14

1) Etterbehandling og klager er ikke med i tallene.

2) Kommunegruppe1 = Oslo. Kommunegruppe2= Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø og Bærum.
Kommunegruppe3= Frogn, Nesodden, Oppegård, Asker, Lørenskog, Skedsmo, Kristiansand, Sandnes og Sola.
Kommunegruppe4= Resten av landet.

3) Antall hushold er avrundet til nærmeste hundre.